SANDARA
LITHUANIAN WEEKLY
Published by
Lithuanian National League
of America
Consisting of 100 Branches, located
in all principle Cities of the
United States.
SANDARA
3331 S. Halsted St., Chicago.
Tel. Boulevard 0406

SANDARA

AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖS SANDAROS LAIKRAŠTIS

SANDARA
LITHUANIAN WEEKLY
Published by
Lithuanian National League
of America
Consisting of 100 Branches, located
in all principle Cities of the
United States.
SANDARA
3331 S. Halsted St., Chicago.
Tel. Boulevard 0406

METAI XVII. 3331 S. Halsted St. Chicago, Ill. Penktadienis Sausis-Jan. 24 d., 1930 m. KAINA 5 CENTAI. 373 Kensington Ave No. 4.

Nori Stiprinti Prohibicijos Istatymus

PREZIDENTO HOOVERIO KOMISIJOS DARBAI.

WASHINGTON, D. C. Prezidentas Hooveris, norėdamas rasti tikriausi budą kaip nusausinti visą šalį, paskyrė specialę komisiją su žinomu G. W. Wickersham priešaky visą dalyką ištirti ir jam raportuoti.

Trečiadienio vakare p. G. W. Wickersham pranešė visiem žmonėm savo pirmuosius radinius. Jo nuomone, prohibicija turi buti vykinama, nes pasak jo, aštuonioliktas amendmentas yra konstitucijos ir kongreso pareiga žiurėti, kad jis butų vykinamas.

"Nežiurint į sukeltą triukšmą ir perdėtų pareiškimų" sakė p. Wickersham įvykinimas prohibicijos yra tik dalis musų darbo. Nusiskundimai del netobulumų amerikiečių kriminalio teismo buvo girdimi dar prieš priėmimą aštuoniolikta amendmento".

Jo manymu visi veikiantys prohibicijos įstatymai bus sutvarkyti ir beto, sustiprinta už darinėjimo "padlockinę" sekcija.

Prezidentas Hooveris, matomai, rengia ištisą kryžių karą prieš šlapiuosius.

Pabaltijo Valstybių geležinkelių konferencija.

Dalyvauja. Lietuva, Latvija, Estija, Vokietija ir SSSR.

Ryga, Elta. — Sausio 15 d. Rygoj įvyko Lietuvos Latvijos, Estijos, Vokietijos ir SSSR geležinkelių konferencija, kurioje buvo svarstoma tiesioginio susisiekimo prekių traukiniais tvarkraštis.

SSSR PADIDINA KOVA SU PREKYBININKAIS

Maskva. Elta. Gaunamomis žiniomis, Maskvos prokuratura nutarė pradėti griežtą kovą su privatiniais prekybininkais, kurie paskutiniu laiku žymiam kieky perka ir po to praduoda, vadinamąsias nepakankamas prekes t. y. tas, kurių stinga. Prokuraturos sumobobilizavo 150 darbininkų ir padarė pas privatinius prekibininkus kratas. To rezultato suimti 95 stambus prekybininkai ir uždėtas areštas kelioms dešimtims patalpų, kurios buvo laikomos tos prekės. Be to, pašaukta tieson valstybinių koperatyvų darbininkai už neteisėtą pardavimą prekių nepakankamu privatiniems prekybininkams.

Briadžiai.

STONY POINT, N. Y. — Palisades parke atsirado apie 7,000 briedžių, kurie palaidi vaikščioja sau. Ray Adolph prižiurėtojas miško prisako apsupti dratu tvorą kur yra auginami jauni medeliai, kad briedžiai nesunaikint

Baisi šeimos tregedija Šančiuose.

Kaip nusišovė Grisaitis. Vyrui žuvus žmona nusinuodijo.

Nusišovusiojo žmona buvo jau vieną syk ištekėjus už Keliškaičio, kuris persišaldęs Šaulių šventėj kurį laiką sirgo gerklės džiova ir nesenai mirė. Keliškaitienė liko našlė, susipažino su Grisaičiu ir Kalėdų antrą dieną su juo susituokė.

Grisaitis, matyt, buvo labai pavydulingas. Tik ką vedęs jau pradeda įtarinėti žmoną turint santykius su kitais vyrais. Tą nelemtą Naujų Metų pirmą dieną susiginči jo su žmona ir užėjus pas juos vienam pažystamui po to vizito pasakė žmonai: "Tai tavo mylimasis, tu manęs nemyli." Žmona matyt, juokaudama atsakė — "Žinoma, tavęs nemyliu". Tas tiek paveike vyrą, kuris tarp kita ko ne visai buvo blaivus, kad jis nutarė nusižudyti.

Grisaitis nuėjo į virtuvę, išėmė revolverį, pristatė prie kaklo. Tai pamatė tarnaitė, atėmė iš jo ginklą ir sviedė į bačką. Grisaičiui išėjus išėmė iš bačkos ir paslėpė revolverį po savo pagalvę. Atsigulė ir užmigo. Tuo momentu pasinaudojo Grisaitis. Tyliai priėjo prie tarnaitės, išsitraukė ginklą, nuėjo į gretima kambarį ir nusišovė į galvą.

Jo lavoną sausio 2 d. apžiurėjo gyd. Vaičiuška su Sančių policijos viršininku. Rasta, kad kulka nėra išėjus per pakaušį, bet pasiliko kaukolėj. Todel nutarta kuną nusiųsti į lavoninę skrodimui padaryti, kad butų aiškesnis mirties priežasties vaizdas.

Vyro mirtis baisiai paveikė Grisaitienę. Ji verkė ir sakė savo motinai, kuri buvo prie jos, kad atimsianti sau gyvybę. Mėgino nusišauti iš vyro revolverio, bet ginklą iš jos atėmė. Norėjo išgerti acto, bet ją sutrukdė ir atidžiai sekė. Viš tik mokėjo apsisukti. Išėjo į išeinamą vietą, išgėrė acto esencijos.

Nusinudinusią nuvežė į ligoninę. Ten jį greitai mirė, bet dar suspėjo papasakoti apie savo paskutinį pasikalbėjimą su vyru.

Žuvus abiems Grisaičiams, liko Grisaitienės vaikai, pirmo vyro, — dvi mergaitės 9 ir 7 metų.

Sharkio priešininkas atvyko iš Anglijos.

Ph. Scott sako laimėsiąs.

New York. —Stipriausis anglų kumštininkas sveria 215 svarų. Ph. Scott atvyko į New Yorką rengtis į didelę kovą su Jack Sharkey, Vasario 27 d. Miami, Florida.

Scott sako, kad jis pradės treiniruotis ateinanti antradienį.

Apie Sharkey anglų drutuolis pareiškė "aš manau, kad jis yra stipras vyras, bet tikiu, jog geras kumštininkas gali ji sumušti."

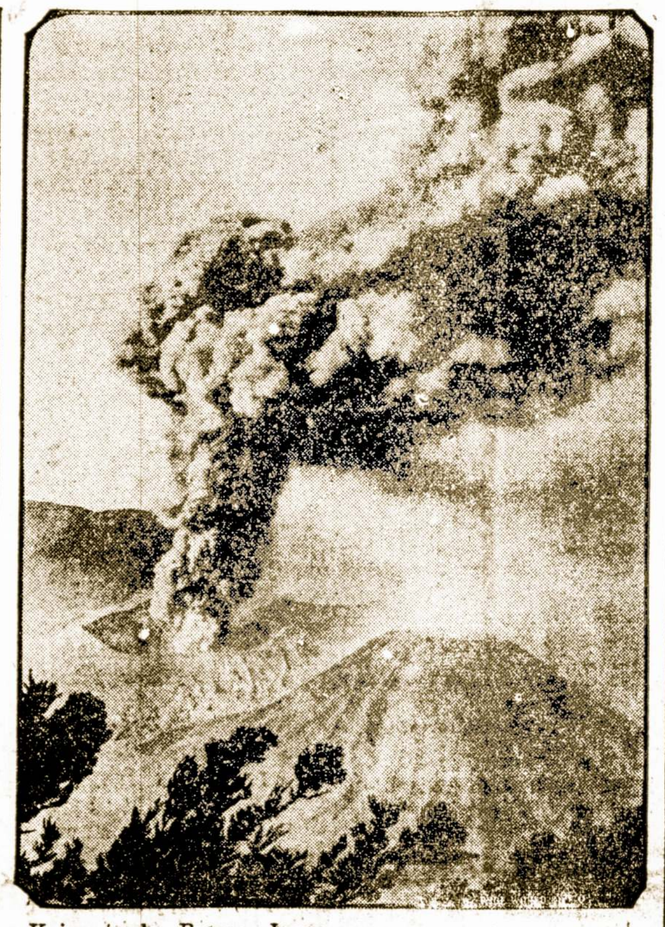

Kaip atrodo Bromo, Javos vulkanas žiurint is orlaivio iškilus 9,000 pėdų į augšti.

Susisiekims Vakarų Europa - Tolimieji Rytai per Lietuvą.

Mums teko sužinoti, kad Rygoj įvyksiančioji Vokietijos, Lietuvos, Latvijos Estijos SSSR konferencija be kitų klausimų svarstys Vakarų europos susisiekimo klausimą su Tolimaisiais Rytais.

Kaip žinoma, jau pernai yra susitarta, kad tas susisiekimas eis per Lietuvą; butent: iš Vokietijos Karaliaučiaus — Tilžės per Lietuvos Pagėgius, Radviliškį, Panevėžį, Abelius į Latvijos Gryvą ir SSSR, Kiniją ir Japoniją. Susisiekimas prasidės š. m. gegužės 15 dieną.

Latviai Nekantriai Laukia Derybų Su Lietuva.

Ryga dar negavusi Kauno Prekių sąrašo.

Ryga. (Elta). — Spaudos pranešimu, Lietuvos kontrprojektas Lietuvos Latvijos prekybos sutarčiai sudaryti bus svarstomas latvių ukio sutarčių komisijoj tuoj po to, kai Latvijoj bus gautas prekių sąrašas, kuris yra prijungtas prie Lietuvos kontrprojekto. To sąrašo iš Lietuvos laukiama artimiausiu laiku.

"Pehdeja Brihdi", konstatodama, kad iki šiol sąrašas dar negautas, pareiškia, jog jis susilaikąs nuo tų priežasčių aiškinimo, bet ukio santikių sutvarkymas del to nelengvėjąs.

Šia Savaite

Surado Bezdžionę.

PEIPING, Kinija. — Netoli Pekino surado akmeninį urvą ir rado 10 bezdžionių kaulų. Spėjama jie bus tarpe 200,000 ir 1,000,000 metų senumo. Vietą surado Dr. Black, kanadietis ir Sei Wenchung, kinietis. Juosius finansuoja Rockefelerio "Foundation for Geological Survey of China" ir darbas bus varomas iki pabaigai, kol ištirs visą Kinijos senovės praeitį.

Siaučia Raupai.

CHICAGO, ILL. — Salvation Army Hotel, 623 West Madison Street pastebėta 2 ypatos sergančios Small pot. 8 daktarai čiepino ner naktį iki sučiepino 580 ypatų. Visiems daktarams prisakyta kovoti su raupų liga, kad ji neišsiplėstų.

Mylėjosi nuo 1880 metų.

NOBLESVILE, Ind. — 50 metų atgalios Charles W. Sapp, 25 metų mylėjo Jessie Stringman 20 metų, bet Sapp paliko mylimąją ir išvažiavo į vakarus ir apsivedė tenais su kita mergina. Paliktoji mergina taipgi apsiveda su Jospar Leeman Sapp. Kuomet moteris mirė Sapp sugrįžo į savo seną kraštą. Leeman teipgi buvo miręs. Abudu palikę našliais apsivedė. Nusipirko gerą ukį, kur abudu ir gyvens.

Naujas galvosukis:

Tapo surastas mažas žvėrelis, mažesnis už zuikį. Yra giminingas vandeninei kiaulei vadinamai Hippopotamus bet suradėjai nežino kaip ją užvardinti. Ir naujas galvosukis.

Antroji Haagos Konferencija Atidaryta

Haaga. Elta. Haagos reparacijų mokesčių konferencija buvo oficialiai atidaryta vakar 5 val. vakare, 19 valstybių dalyvaujant ir belgų ministeriui pirmininku Jasparui pirmininkaujant. Prieš konferencijos atidarymą šešių konferenciją sukviestųsiųjų valstybių atstovai susirinko ir nustatė dienotvarkę.

Atidarymo kalboj belgų ministeris pirmininkas Jasparas, visų pirma, padėkojo Olandijos karalienei už priėmimą, pareiškė savo pagarba mirusiam Stresemannui ir pasveikino naujus atstovus konferencijoj, ypač prancuzų ministerį pirmininką Tardieu ir vokiečių ministerius Moldenbauerį ir Schmidtą, kurie nedalyvavo spalių mėn. konferencijoj. Jis taip pat pasveikino Austrijos. Vengrijos ir Bulgarijos atstovus, kurie buvo pakviesti į konferenciją. kad konferencijos darbai butų pilni. Be to, Jasparas priminė sunkumus, su kuriais pirmoji konferencija susidurė, ir pareiškė pageidavimą, kad darbų butų imtasi su tikru noru taiką įgyvedinti. Jasparo kalba buvo ten pat išversta į anglų kalbą

Viešasis posėdis pasibaigė 5 val. 30 min. Atstovai susirinko į privatų posėdį 5 val. 45 min. Posėdžio metu konferencija įsteigė 2 komisijas vieną vokiečių reparacijoms. Pirmajai komisijai pirmininkaus Jasparas, ir joj dalyvaus visos Youngo planu suinteresuotos valstybės: antrajai — Loucheur. To paties posėdžio metu Lenkijos atstovas Moruzovskis pateikė spalių 31 d. pasirašytą lenkų vokiečių likvidacijos sutarti. Po to vokiečių reparacijų komisija turėjo savo pirmą posėdį.

Ir gyvuliai laikomi šventasiais.

Popiežiaus palaiminimas dviejų gėriukų.

Vatikano miestas. — Popiežiaus palociuje įvyko nepaprasta ceramonija.. Du jauni gėriukai buvo šv. tėvo priimti ir palaiminti. Papuošti juostelėm ir gėlėmis šie sutvėrimai nerimavo ir bliovė.

Po palaiminimo ceremonijos popiežius formaliai grąžino gieriukus vienuolėm, prasydamas jų rupintis gieriukais Šie du gyvunai turi simboliškos reikšmės. Jų vilnos nukerpamos ir eina gaminimui patiarchų ir arcivyskupų apsiaustų.

TROCKIS PRANAŠAUJA RUSIJAI CARĄ

Berlynas. Elta — Ištremsis bolševikų vadas Trockis pranašauja, kad į Rusiją netrukus grįž caras. Jo nuomone, dabartinė valdžia turės žlugti.

Keletas žodžių apie Pan - Europą.

Nesenai "L. Ž." buvo smulkiai nupasakota p Stankevičiaus pranešimas apie "Pan-Europą", propaguojama grapo Cudenhove; tame pranešime lemiama jai gera klotis ir siuloma ją remti.

Bet pranešime neviskas nupasakota, kaip yra ištikrųjų.

Pan-Europa — nėra tai demokratinis judėjimas, jo steigėjo galvojimas — prieškarinis, tautinės problemos rišamos — senų laikų nusistatymu.

Agituojant už savo Pan-Europos ideją Cudenhovei pirm keleto metų teko pasisakyti konkrečiai, kaip jam atrodo teisinga pertvarkyti Europos rytų žemlapį, kaip reikės vesti sienas. Jis davė tokį išrišimą: Vyslos karidorį atimti iš Lenkų ir grąžinti vokiečiams, o Lenkijai už tai atiduoti Lietuvą.

Vargu, ar Vokietijoj priims antrąjį pasiulymą; ši Lenkija atmestų pirmąjį, o priimtų antrąjį, jeigu Cudenhove yra toks duosnus, Lenkai visgi nėra juo užsidegę, nes jis neturi realės galybės.

Keista butų, kad Lietuvoj kas priimtų siulymą Lietuvos valstybę panaikinti, padaryti ją mainomuoju daiktu.

Apie Cudenhoves nusistatymą del Lituvos savo laiku buvo paskelbus lietuvių spauda.

Dėliai to suprantama, kad Cudenhovės propaganda netu rėjo Lietuvoje gero atgarsio, spauda tylėjo apie ją.

Staiga dabar atsirado jo garbintojų.

Bet ir dabar, reikia tarti, Cudenhovęs planai apie Pan-Europą neturės Lietuvoje geresnės kloties.

—A. Janulaitis..

Vieša Komunistų Demonstracija Rygoj

Ryga, Elta. Vakar į Brolių Kapus buvo surengta eisena seniems latvių šauliams, kurie didžiojo karo metu, pagerbti. Eisena darė milžinišką įspudį ir truko kelias valandas. Brolių Kapuos buvo uždėta daug vainikų. Pirmųjų triju žuvusių tarpe yra vienas lietuvis.

Po visuotinio šaulių paminėjimo Brolių Kapai staiga buvo apsupti raitos ir pėsčios policijos. Kaip vėliau pasirodė, į kapus tuo laiku ėjo komunizuojanti demobilizuoti kariai, Richterio vadovaujami. Pats Richteris ėjo eisenos pryšaky su dideliu lairų vainiku, papuoštu raudonomis rožėmis Kapuose Richteris pasakė kalbą, po kurios orkestras sugrojo intenacionalą. Tuo momentu iš eisenio dalyvių pasipylė komunistinės proklamacijos su įvairiais komunisteniais obalsiais, kaip, pav.: Šalin intervencijai S. S. S. R" ir t. t. pradėjus proklamacijas mėtyti, policija įsiveržė į demobilizuotų karių vidurį ir padarė eilę suėmimų. Iš viso suimta 7 dalyviai, jų tarpe 2 moterys

ANGLU LIBERALAI NEPATENKINTI LLOYD GEORGE

LONDONAS. — David Lloyd George, ilgų metų anglų liberalų vadas ir vienas žymiausių diplomatų, sutiko savo sekėjų tarpe smarkų pasipriešinimą, už tai, kad jis išimtinai kontroliuodamas surinktus laike karo pinigus, neužleidžia kitiems savo vietos.

Karą prieš Lloyd George pradėjo Grey iš Falloden, buvęs anglų užsienių ministeris. Grey atvirai pareiškė, liberalų darbuotojaus, kad Lloyd George jokiose aplinkybėse negalime skaityti liberalų partijos vadovu ir jeigu pasauliui taip atrodo, tai daugiausia todel, kad Lloyd George mokėjo save išsigarsinti.

Sykį jis pareiškė, kad jeigu partija nesielgs taip kaip jis sako, tuomet visus $5,000,000 nuo jos atims. Tas sukėlė didį audrą. Kaikurie atvirai sako, kad Lloyd George yra daugiau konservatyvus negu liberalas.

Besiedovskis Atvyksią Amerikon.

Varšuva, Elta. Kalbėdamas su lenkų rašytoju Zrembrovičium, gasus Besiedovskis pareiškė, kad jis artimiausiomis dienomis išvyksta į Ameriką kur skaitys eilę pranešimų apie Sovietų Rusijos žydų padėtį. Žydų padėtį Besiedoskis laikąs labai sunkia, tiek dėl ekonominio spaudimo, kuriam neva pritaręs Stalinas. Pasimatymas tarp Zrembrovičiaus ir Besiedovskio įvyko vienam Paryžiaus restorane, kur susirenka lenkai. Zrembrovičius paklausė Besiedovski, ar nesibijo jis bolševikų keršto. Tada Besiedovskis atsakė, kad jam kaipo politiniam veikėjui, visuomet povojų netruksta ir teatraliu gestu išsiėmė iš kišeniaus užtaisytą brauningą, kurį jis su savim visuomet nešiojąs

Japonų ex Premieras ir Nusiginklavimo konferencijos, Londone pirmininkas Reijuro Wakatsuki.

ŽIOPLIAI

Kova ties S. L. A.

Istorija paskutinių balsavimų.

Iš pat rytų ateina žinios,
Draugai palaiminti Maskvos.
Kad išsklaidytos musų minios,
Po sunkios, kruvinos kovos.
Surinkę savo legionus,
Žiedus raudonos Rusijos,
Mes traukėm šluot S. L. A. ponus,
Atsikratyti jų gaujos.
Žadėjom mušį mes laimėti,
Ar grįžt iš lauko negyvi,
S. L. A. turtą paveldėti,
Tegul dalinasi savi.
Pagarbinę Lenino vėlę,
Surikę tris kartus: "Pirmyn".
Raudonas vėliavas pakėlę,
Pirmieji puolėm mes mušin.
Tur but pats pragaras nematė,
Panašaus trenksmo ir ugnies.
Musiškiai veržias; jau sukratė,
Ne vieną priešą iš eilės.
Baltųjų frontas jau siubuoja,
Vitaitis laksto neramus.
Po kojų žemė jam linguoja,
Nežino koks likimas bus.
Bet štai Gegužio kariuomenė,
Iš Pennsylvanijos laukų,
Raudonus puola; mušį lemia,
Nematėm dar tokių laikų.
Musų pulkai garbingai žuvo,
Baltiesiems teko jų kardai;
Klaikus vadų likimas buvo,
Te bus jų amžini vardai.
Skaudu pranešti tokią žinią,
Draugai ištikimi Maskvos.
Bet kam dejuoti; stos gadynė,
Laimėję grįšim iš kovos.

— Poručikas.

Jul. Boks

Patarimai Norintiems Vesti.

Kai ateina mėnuo sausis
(jei esi jau apsiklausęs)
ir jei dušioj tikras noras
dumk pas Katres ar Barboras.

Jau Kalėdos tokios mados,
per Kalėdas daug kas vedas;
pasninkus visus iškentęs
skubina per pirmas šventęs.

Minkštas sniegas, lengvas kelias
linksmas daiktas tos veselios!
Grįčioje vienam šaltoka—
žodžiu, vestis apsimoka.

Tai vistiek ar bus kaimietis,
ar labai jau apsišvietęs.
Kai ateina mėnuo sausis
kožnas pasistato ausis.

Jei turi dešimts hektarų
gali gauti mergą gerą.
O jei vyras buna geras —
gauna žmoną su hektarais.

Jeigu budas jo ne kietas
lai nesiveda miestietės...
Nes tokia nedrąsų Joną
greit supančiuos į sijoną.

Jei esi nekvailas žmogus
gali imt ir be pasogos.
Jeigu ji tikrai patinka
prigyvensit ir budinką.

Jeigu nieko jį neturi,
bet akim į širdį duria.
Su tokia atsargus buki —
gali greit prašvilpti ukį...

Jei kuri vis maliavojas
ir bernam vis rodo kojas,
o jei dar ant kelių sėdi —
aišku tave traukia bėda...

Jei su mokslais moteriškė
gali negalvot nei biškio.
Aaišku—vyro nesuranda,
todel saugok savo sprandą.

Visos jos už vyrų ruošias;
kam gi jos šiandien taip puošias?
Taip visiem jos galvas suka
kol prisisuka vyruką.

Aišku—vyrams vesti reikia,
nėra be žmonos kas veikia...
Bet galvojant apie mergas
bukite labai atsargus...

Čia taip pat nereikia snausti
pirma turi apsiklausti...
Sužinot ką žmonės mano;
gal ji negražiai gyveno?..

Gal jos budas yra blogas —
nelaimingas busi žmogus.
O dabar tokių nestinga —
apžiurėk ją rupestingai...

Jeigu gausi gerą žmoną —
ir gyvent kaž-kaip malonu.
O kuris išviso dreba —
lai bernauja iki grabo.

"V-va"

NEPROTINGI ŽIOPLIŲ IŠSIREIŠKIMAI.

Nelabai seniai musiškiai "nekalti berneliai" turėjo surengę vakarėlį. Iš tikrų šaltinių teko sužinoti, kad ji nebu vo pasekminga del mažo skaičiaus dalyvavusių.

Ir dar kai kurie užmetinėja, kad vyrai veidmainiai.

Viename dienrašty randame tokį antgalvį: "D. L. K. Vytautas ir Pronskus". Šis dalykas primena mums pasaką apie nykštuko kelionę į milžinų žemę.

Tulą laiką atgal gerb. Aklasnematė išdrožė pamokslą tam pačiam D. L. K. Vytautui užtai, kad jis buvo atidavęs žemaičius laikinai kryžuočiams.

Dabar vienas geras kolega paaiškina, jog Aklasnematė pasielgė taip todel, kad jis yra žemaitis.

Skaitydamas tokius faktus, nevienas apgailėstaus, kodel Vytautas neatidavė žemaičių galutinai vokiečiams.

North saidėj išeina "Liaudies Tribuna". Chicago Daily Tribune galės susilaukti stipraus konkurento.

Šiaip jau laikraštukas niekam blogo neatneša.

Pražiopsojo Markso Vardą.

Tula gazieta rašo: "Vieni žmonės garbina Lietuvos kunigaikšti Vytautą. Kiti Napoleoną. Treti Leniną O kiti dar ką nors kitą. Ir, kaip matote, pasauliui davatkų nemažai".

Bet ši gazieta pražiopsojo paminėti Markso vardą, nes Markso garbintojai nei kiek nėra mažesni davatkos už kitus.

—AB.

Kariaga Ir Aš.

Atsarginių laiškas tikrosios tarnybos kariams.

Vyrai, skaitote jus "Karį" —
Busit pastabą padarę
Kad tarp daugel bendradarbių
Buna du tokie štai vardu:
Vienas — "mano malonybė"
(Kartais lamdau aš rašybą),
Kitas — vardu Kariaga,
Kurio plunksna bėra gera.
Leiskit man persistatyti —
Aš taip pat karys, brolyti
Dabar tiktai atsargoje
Ir darbuojuosi spaudoje.
Štai — bičiulis mano, prašau!
Kariaga jis pasirašo
Pasakysiu geras vyras,
Atsarginis taipgi yra,
Jis taip pat raštuose vikras,
ir poeta (ėsu tikras).
Kas gi dar čia?... Persistatėm,
Bet juk, tiesa, nenumatėm,
Ką daugiaus jums pasakyti,
Tiktai norime manyti,
Kad karys ir atsarginis,
Tai sunus vienos milinės;
Taigi, žiuri, laiks nuo laiko
Ima, ryšius ir palaiko.
Ką mes galim jums padėti?
Štai jei norit jus girdėti:
Jus surengti vakarėlį, —
Dalyvavom; kitą vėlei.
Skaitėt jus, ką buvot rašę —
Skaitėm mes, kaip buvot prašę,
Bet tai daiktas yra menkas.
Svarbu, kad pas mus nesenka
Dvasios kariškos artumas.
Ir tarpusavyj bendrumas.
Žinot vyrai, kas įvyktų,
Jeigu taip prieš lenkus vyktų
Ginti kraštą musų dalys —
Juk ar: šautuvą išvalęs,
Vyks drauge ir atsarginis
Ir kovos nors prieš devynius.
Štai del ko ir persistatom
Reikalą tiems žodžiams matom,

Kad žinotumėt, jog busim
Su jumis, o reiks — ir žusim
Norim irgi palinkėti
Jums ilgainiui prisidėti
Prie vaduotojų tėvynės,
Kai paliksit atsarginiais.
Nepertraukit dvasios ryšių,
Nors namo visi sugrįžšit;
Su naujais pulkų kareiviais,
Nors ne vieni jus keliai ves!
Teks, vis tiek, jums drauge stoti
Ir del Vilniaus pakavoti,
Kai pašauks bendra tėvynė,
Vėl į prabočių bustinę.
Linkim to jums. Viso labo!
Mes gi iki pačio grabo.
Žadam buti pasirengę
Eiti drauge, kai tik žengiat!...
Aš, Kariaga ir daugybė,
Sudarysime galybę
Nuo kurio jau priešai žus.
Ir laisva tėvynė bus!

"Velnio Apsėstosios" Paslaptis.

Atsitikimas Vilniuje.

Nesenai buvo pranešta, kad Vilniuj, Totoriaus gatvėj, rasta mergina, kuri šiaip atrodo ir jaučiasi visiškai sveika, bet kartais ją suima nepaprastas priepuolis: labai išsipučia pilvas, paskui tas susitraukia, o išauga nepaprastai didelės krutys. Priepuolio metu mergina netenka sąmonės ir keistai šaukia.

Šis dalykas sukėlė nepaprasto susidomėjimo ir Totorių gatvėj turėjo dežuruoti keli policininkai, kad išsiskirstytų minias ateinančių pamatyti "velnio apsėstąją".

Gydytojams ligą ištyrus pasirodė, kad tai aštri isterijos forma.

Ta proga vienas gydytojas net paskelbė laikysiąs paskaitą apie isteriją. Ši liga greičiausia ir esanti visų padavimų apie "velnio apsėstus" kaltininkė. Del jos daug žmonių viduramžiuose buvę net ant laužo sudeginta.

Taip pat netiesa, kad tai tik moterų liga, kaip tik ja gali visi susirgti — maži dideli, moterys ir vyrai. Jos priežastis dažniausia esti sunkus pergyvenimai, per didelis susijaudinimas.

Walter B. Andrews, typiškas ir pasižymėjęs Dėdės Samo kareivis.

HARTFORD, CONN.

ŽUKO PRAKALBOS

Sausio 19 d. pas mus įvyko SLA. 124 kp. prakalbos. Kal. bėjo SLA. organizatorius A. Žukas. Reikia prisiminti, kad chicagiečiai ir visos Illinois valst. lietuviai jau iš Žuko nusistebėtų: kokią jis didelę pa žangą padarė bevažinėdamas po lietuvių kolonijas ir joms kalbėdamas. Atsimenu pereitą pavasarį šių žodžių rašytojui teko buti sykiu su p. Žuko poroj vietų Illinois vals. ir jo prakalba apie SLA. reikalus tęsės maždaug apie 20-30 minučių, bet dabar jau p. Žuko kalba tęsesi 2-3 valandas ir dar jis, jei tik laikas pavelytų, galėtų kalbėti ir jo kalba žingeidi, turininga, fak tiška, sykiu moksliška, retkarčiais taip graudinga, kad reikia atsidusti. Ir man rodos, kad šiuose laikuose iš mus amerikiečių lietuvių turime tik vienų vieną kalbėtoją, tai poną Žuką.

Kai kuriose mažesnėse vietose Conn. valstijoj nebuvo rengiamos prakalbos, bet S. L. A. veikėjai atsilankę į Hartfordą pasiklausyti p. Žuko prakalbos, butinai visi reikalauja dabar, kad jis atsilankytų ir tose vietose, kur pirmiau nebuvo rengiama, o dabar jau rupinamasi surengti ir sutraukti publikos. Ir ištiesų, p. Žuko prakalbos pasiklausyti visi, kurie priklauso prie SLA. ir kurie dar ne. Trumpoj korespondencijoj jo kalbos turinio surašyti negalima, nes, tai tik vien jo kalbos žingeidžiausių dalykėlių galima but prirašyti pilną laikrašti: geriausia tai visiem jo gyvos kalbos pasiklausyti.

Pas mus žmonių jau taip daugiausia nebuvo, ar tai nebuvo išgarsinta gerai, ar tai netikumas salės, ar tai "progresyvių" ir "bepartyvių" boi kotavimas, ar kitkas pakenkė, bet žmonių susirinko apie 100 ar daugiau ir visi išsinešė kogeriausių įspudžių.

Vakare, toj pačioj dienoj buvo p. Žuko kitos prakalbos So. Manchester, Conn. Nulydėjo jį pp. Januškevičiai ir B. Vedeikis. Ten žmonių susirinko daug ir taipgi visi užsiganėdino.

—Embė.

SO. BOSTON, MASS.

Lietuvos. Nepriklausomybės Paminėjimas bus Akyvas

Sandariečiai draugi su kitais bendrai minės Lietuvos Nepriklausomybės 12 metų sukaktuves. Reiškia 16 Vasario, Lietuvių salėje bus koncertas ir prakalbos. Muzikalį programą pildys stygų arba mandalinų bei kanklių orchestra, po vadovyste St. Jasinskaitės. Iš solistų dalyvauja p-lė Milda Senukevičiutė, Jonas Bulskis, ir Stasys Paura. Pianą skambins p-lė Klara Kasparaitė. Kalbėtojais kvies ta Adv. F. J. Bagočius, K. J. Paulauskas ir kiti.

Sandariečiai Nesnaudžia

Sandaros kliube kas subat vakaris šokiai. Amerikoj augusis jaunimas gerai arba skaitlingai lankosi.

Pėtnyčios vakarais buna whist party; seredos vakarais mandalinų orchestros praktika.

—Korespondentas.

Prancuzų karo attache Lietuvai kapt Chabanier pakeltas į majoro laipsnį. Majoras Chabanier nuolat reziduoja Rygoj.

PAMESTAS KUDIKIS. sausio 4 d. Panemunėj rastas siaurųjų traukinėlių vagone kudikis. Motina ieškoma.

Skaitykit ir Platinkite "SANDARĄ"

RAMOVA

Teatras

35th ir Halsted Street

Dabokite Ramova Programus

Gražesni kalbanti veikalai bus rodomi čia negu bile teatre šiame mieste!

PROGRAMAS

Sekm., Pirmd. Sausio 26 ir 27 d. d.
Su Nancy Corroll
"SWEETIE"
Antradienyj, Sausio 28 d.
"THE KISS"
Su Greta Garbo ir Conrad Nagel.
Treč ir Ketv. Sausio 29 ir 30 d. d.
"FOOTLIGHTS"
Su Colleen Moore
Penkt., ir Šešt. Sausio 31 ir Vasario 1 d. d.
"CHRISTINA"
Su Janet Gaynor

Kasdien komedijos ir žinios paveikslai.
Durys atsidaro 1:15 val. po pietų.
Kainos: Dienomis 25c. ir 10 c.
Vakarais 35c. ir 15c.

Chicagos Sandarietems

IR JUSŲ DRAUGĖMS!

Sekmadienyje, Vasario-Febr., 2 d., 1930 m.

— bus —

"LADIES DAY"

SANDAROS SVETAINĖJE,
3331 S. Halsted St.,

Tad širdingai kviečiame visas Sandarietes ir jų drauges atsilankyti.

Priėmimas prasidės 3-čią valandą po pietų.

Tęsis tol kol tik norėsime. Bus galima palošti bridge, bunco arba lotto ir taipgi turėsime muzikos. Ir užkandžiai nebus pamiršti!

Vėliau ar ankščiau, ateikite! Žinoma, ko ankščiau, to geriau.

—Kvieslės.

TIESIAI I KLAIPEDA

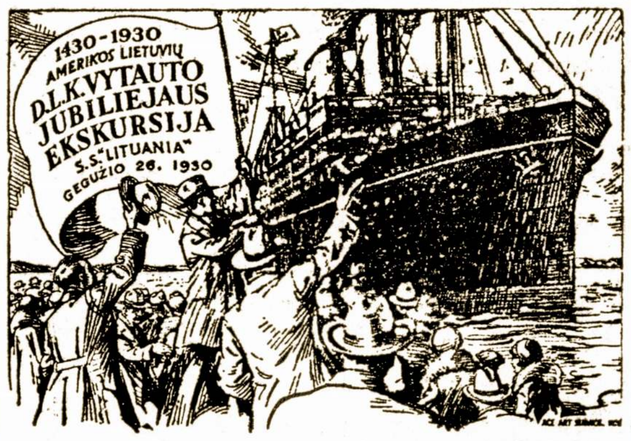

VISOS PASTANGOS BUS PAŠVĘSTOS PADARYT KELIONĘ ATMINTINU ĮVYKIU, PILNĄ ĮVAIRUMŲ IR MALONUMŲ DEL TŲ, KURIE JOJE DALYVAUS.

ŽEMIAUSIOS KAINOS TIESIAI Į KLAIPĖDĄ:

Trečia klėsa į vieną pusę	$107.00
Trečia klesa į abi pusi	$181.00
Turist. treč. kl. į vieną pusę	$123.50
Tur. tr. kl. į abi pusi - min.	$204.00
Cabin klesa	$142.50

UŽ VAIKUS: Nuo 1 iki 10 metų pusė kainos.

UŽ KUDIKIUS: iki 1-nų metų $5.50

Valdžios Revenue ir Head Tax atskyrium.

TANKŲS ĮSPLAUKIMAI LAIVŲ STAČIAI IŠ KLAIPĖDOS.

NEW YORKO: IŠPLAUKIMAI LAIVŲ IŠ

30	Sausio	"LITUANIA"
20	Vasario	"ESTONIA"
8	Kovo ..	"LITUANIA"
3	Balandžio	"ESTONIA"
17	Balandžio	"LITUANIA"
1	Gegužės	"POLONIA"
17	Gegužės	"ESTONIA"
26	Gegužės	"LITUANIA"

SMAGIAUSIA IR PATOGIAUSIA KELIONĖ
Del informacijų ir laivakorčių kreipkitės tuojaus pas savo vietos agentą.
NELAUKIT PASKUTINIŲ DIENŲ

BALTIC AMERICA LINE

315 S. Dearborn St., Chicago. Ill. 8 Bridge St. NewYork,N.Y.
Union Trust Bldg., Pittsbugh, Pa. 616 St. James St., Montreal.

Nieks netiki,

kad Amerikos lietuviai butų pamiršę savo gimtąjį kraštą Lietuvą.

Savo meilę savo Tėvynei jie jau yra įrodę atvėjų atvėjais ir dabar stengiasi palaikyti su ja ryšius. Artinantis Naujiems Metams Amerikos lietuviai turi progos padaryti malonumą savo giminėms Lietuvoje ir prisidėti prie Lietuvos kulturinimo, išrašydami giminėms laikraštį. Tokia dovana savo gimines apdovanoja daugybė Amerikos lietuvių.

Gražiausiai Patarnauti

Šitame atsitikime gali tik seniausias Lietuvoje laikraštis.

"Lietuvos Ukininkas"

vienintėlis demokratiškos minties, tikros šviesos ir mokslo skelbėjas.

Savo turinio rimtumu, margumu ir įdomumu "LIETUVOS UKININKAS" šiandien pralenkia visus kitus laikraščius.

"LIETUVOS UKININKO" kaina visiems metams tik 5 litai, taigi tik amerikoniškų 50 centų.

Tokia pinigų suma paskirti niekam nesunku, reikia tik pasirengimo.

Kadangi 50 centų į Lietuvą nepatogu siųsti, tai susimeskite keli pažįstami kartu ir visi apdovanokite savo gimines.

Už 50 centų Jus padarysite didelį dalyką, nes ne vieną lietuvį įpratinsite skaityti gerą ir naudingą laikraštį, ir paskui jau jie patys nemokės apseit be laikraščio!

Dar prieš Naujus Metus siųskite į Lietuvą "LIETUVOS UKININKUI" 50 centų ir savo giminių adresą Lietuvoje, o jau "LIETUVOS UKININKAS" mokės tinkamai ištisus metus tarnauti.

"LIETUVOS UKININKO" adresas: Kaunas, Gedimino gatvė Nr. 38. Lithuania.

P. S. Kas norėtų "Lietuvos Ukininką" Amerikon išsirašyti, reikia atsiųsti visų metų prenumeratos $2.00, pusei metu 1 doleris.

"LIETUVOS UKININKAS"

Kontesto Eiga

PRADEDANT DARBĄ

Kaip matot, — "Sandaros" KONTESTAS jau prasideda ir tęsis per tris mėnesius, tai yra nuo Sausio 30-tos iki Balandžio 30-tai, 1930 metais.

Taigi sušiuomi ir prasideda darbas. — Talkos trijų mėnesių darbas musų mylimos Organizacijos ir jos Organo "Sandaros" labui.

Yra begalo linsma pradėti šį taip prakilnu darbą su tokiu skaičium rinktinių ir plačiai pasižymėjusių netik Sandaros eilėse, bet ir abelnai plačiosios visuomenės politiniame bei kulturiniame darbę. Pasižiurėjus į šią liuos norių armiją, jau netenka abejoti ir apie kontesto pasisekimą. Bet tai dar neviskas. Čia telpa tik tų vardai, kurie paspėjo įsiregistruoti, bet nėra nei abejonės, kad sekančioje "Sandaros" laidoja skaičius padidės.

Šioje laidoje mes matome tik vardus alfabetiškoj padėty ir reikia tikėtis, kad sekančioje "Sandaros" laidoje jau kontestantai pasirodys ir su rezultatais.

Gerų pasekmių Jums draugai ir draugės, kotesto darbuotajai. Lauksime Jusų darbo vaisių.

Geriausia dirbti Sandaroje. Tad valio į DARBĄ.

KONTESTO DARBUOTOJAI

Bagdonas, A. Lawrence,
Baumilas, P. Lawrence,
Dėdynas, P. A. Worcester,
Deveikis, K. P. Cicero,
Gecevičius, J.J. Bridgeport
Grinius, A. Chicago,
Jakubauskas, S. So. Boston,
Kasparaitis, M. Racine,
Kasparas, Juozas, Kenosha,
Kasputis, J. Kenosha,
Kudarauskas, M. So. Boston,
Lepa, A. Binghamton,
Misevičius, A. Chicago,
Misevičiutė, Vanda Chicago
Motuzas, F. Detroit,
Pilipauskas, P. P. New B-tan
Sitavičius, Carol, Chicagoi
Trečiokas, A. S. Newark,
Trijonis, J. So. Chicago,
Vedeikis, B. Hartford,
Vaišvila, J. Chicago,
Valaskas, M. G. Roseland,

M. Biekša.
Kont. Vedėjas

NAUJI SANDARIEČIAI

Šioj savaitėj įstojo ir tapo priimti sekanti nauji Sandariečiai:

A. Jonelis.

12807 So Emerald Ave. Rimtas, geras tautietis.

M. Stakauskienė.

4600 So. Marshfied Alve. Visiem gerai žinoma darbuotoja.

Arėjas L. Vit-kas.

Atgimsta Jau Musų Brangi Lietuva!...

Sujudo, sukruto visa Lietuva,
Ir gaudas paplito: "Tėvynė laisva!"
Jis skrenda aukštybėje giedro dangaus,
Ir šaukia tautiečius iš miego gilaus.
Ir kyla iš amžino miego tauta,
Ir krinta, ir brazda visa Lietuva.
Lengvai atsidusta nuvargęs artojas,
Jis jaučias kitiems jau vergauti nustojęs.
Jis troško senai jau sulaukti šviesos,
Kad sunkus vargai jį kankinti nustos.
Laisvė sužavėjo jautriausias širdis,
Ir gimsta jose vėl galinga viltis.
Galingai skrajoja padangėj Vytis,
Ir brėkšta tėvynei graži ateitis.
Ramiau atsidusta lietuvio krutinė,
Tai jo išauklėta mintis pirmutinė! —
Gana svetimiems jau "dievaičiams" tarnauti.
Gana pagaliau taip ilgai bevergauti!

D. Kučinskas

Žymus biznierius, duonkepyklos savininkas.

Sportininkas Baucher, dovanos laimėtojas.

Gana jau kentėti ir leisti vaikus
Kariauti ir žuti už svetimus!
Nereikia mums ruso, nei vokiečio, lenko!
Savosios tėvynės pilnai mums užtenka.
Ne veltui mus' kraujo jau plusta, upeliai,
Drebėkite priešai, — lietuviai jau kelia!
Jau laikas atsilyginti mums už skriaudas,
Už vargus po baisias Sibiro taigas,
Kur brolių tiek musų sunkiai nukentėjo,
Kurie žmonėms šviesą ir mokslą vis sėjo.
Prispaustas lietuvis vis troško šviesos
Sulaukė dabar jau tėvynei aušros.
Atgimo visi ir į darbą sustojo
Ir tveria tėvynei laimingą rytoją.
Už lasvę kovoja bernelių buriai,
Namuose belikę senieji tėvai.
Garbė amžina už tai jiems visad bus,
Vardai jų skambės per ilgiausius laikus.
Sukruto, subruzdo visa Lietuva.
Jau skamba galingi: "Tėvynė laisva!"
Kas arklą, kas plunksną, o kas kalaviją —
Visi imas darbo — įgriso vergija!
Kilnieji karžygiai nebijo mirties
Ir sklado rukus praeitosios nakties.
Mergužės bernelius kovoti išlydi,
Ir jiems jų drąsumo kovose pavydi.
Lietuvis jau linksmas saulutę pamatęs,
Kentėti ir vargti nuo amžių papratęs,
Miškai, rodos, giedrą puikiausią pamatę,
Linksmai sau bekalba, viršunes išstatę.
Laukuose linksmesnis čiuren vyturėlis,
Gražesnis jam rodosi pavasarėlis,
Ir spiečias visi į eiles darbininkų,
Sulaukdami naujų ir naujų talkininkų.
Už juros mus broliai draugėn susispietę,
Į darbą visus ligi vieno jau kviečia,
Ir gelbsti atgimstančią savo tėvynę,
Kurią didis karas žiauriai tiek kankino.
Garbė jums, gerieji sunus tėvynės,
Kad vardo lig šiol jus dar jos nepamynėt.
Po Lietuvos šalį skrajoja Vytis
Ir džiugina, įkvepia jautrias širdis.
Greit saulė pakils ir mums šviesą atneš,
Kuri mus į ateitį gražią nuves.
Sujudo, sukruto visa Lietuva
Ir gaudas paplito: "Tėvynė laisva!"
Jis skrenda aukštenybėje giedro dangaus
Ir šaukia tautiečius iš miego gilaus.

Nemėgstamas Dalykas.

ONA: — Aš girdėjau, tu paliuosavai tarnaitę?

JONAS: — Taip, aš maniau, kad ji padori mergaitė, bet praeitą naktį aš radau ką; ką aplink ją, ko aš nemėgstu.

ONA: — Kas gi tai buvo?

JONAS: — Beniaus ranka.

Arėjas L. Vit-kas.

Three.

Joyce Kilmer

I think that I shall never see,
A poem lovely as a tree.
A tree whose hungry mouth is prest,
Against the earth's sweet flowing breast;
A tree that looks at God all day,
And lifts her leafy arms to pray;
A tree that may in usmmer wear,
A nest of robins in her hair;
Upon whose bosom snow has lain,
Who intimately lives with rain.
Poems are made by fools like me,
But only God can make a tree.

A well known and much liked little poem is the following. Is there anyone who is not acquainted with this beautiful simplicity of expres-

Skaitykite ir Platinkite "SANDARĄ"

Ar Jau Istojai i SANDAROS

KONTESTA!

Jeigu Ne, Tai Įstok Kol Dar Nepervelu

DRAUGAI SANDARIEČIAI IR SKAITYTOJAI!

Šiuomi skelbiame SANDAROS KONTESTĄ, į kuri ir kviečiam Jus visus, draugės ir draugai Sandariečiai, skaitytojai ir visuomenės darbuotojai, ateitį Sandarai į TALKĄ – pasidarbuoti šiame konteste. Jusų kooperacija šiame darbe bus augštai įvertinama, o prie to gausite atlyginimą — DOVANĄ.

Bet tuo dar viskas neužsibaigia. Šiandien kontestininkas lošia panašią rolę, kaip kad seniau lošė Lietuvos knygnešys. Jo darbas – platinimas spausdinto apšvietos žodžio – buvo jam svarbesnis negu atlyginimas. Kontestininkas taipgi atlieka didelį kulturos darbą platindamas spausdintąjį apšvietos žodį ir užtai jis užsipelno didelę pagarbą plačioje visuomenėje.

Taigi, šiuomi ir kviečiame į talką platinime "SANDAROS" tuos, kuriems tik aplinkybės leidžia pasidarbuoti. Kurie dar nėra įsiregistravę, prašome išpildyti registracijos kuponą, kuris randasi čia pat ir pasiųsti "Sandaros" Kontesto Departamentui, 3331 So. Halsted Street, Chicago, Ill.

Kontestas prasideda Sausio 30 diena, 1930 metais ir baigsis Balandžio 30 dieną, 1930 metais.

Sandaros ankstyvesni kontestai budavo pasekmingi ir todel netenka abejoti ir šį kartą, ypač turint omenyje, kad jame dalyvauja geras burys darbščiųjų Sandariečių ir šiaip visuomenės darbuotojų – pasižymėjusių visuomeniniame darbe.

Šio kontesto darbuotojai ne tik, kad atliks naudingą darbą, kaip Sandaros Organizacijai, taip ir abelnai visuomenei bet dar gaus ir atlyginimą DOVANĄ. kurios bus teikiama už pasidarbavimą.

Taigi kurie dar neesate įsiregistravę, tai dar NĖRA VĖLU! Išpildykit čia telpantį kuponą ir prisiuskite Sandaros Kontesto Departamentui virš nurodytu antrašu.

Sandaros kontesto Skyrius
3331 South Halsted Street

Gerb. Kontesto Vedėjas

.. Šiuomi pareiškiu, kad sutinku dalyvauti Sandaros konteste ir prašau mane įregistruoti ir prisiųsti reikalingas informacijas.

Mano vardas pavardė .....

Gatvė ..... Miestas .....

Valstija ..... Telefonas .....

SANDARA

AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖS SANDAROS LAIKRAŠTIS

Lithuanian Weekly

Published Weekly on Friday by the
Lithuanian National League of America
373 East Kensington Ave.
Chicago, Illinois

Editorial Office:
3331 So. Halsted Street
Telephone: Boulevard 0406

Editor MIKAS VAIDYLA

SUBSCRIPTION RATES:
$2.00 per year in the United States
$3.00 per year in Canada and all foreign countries

Entered as second class matter OCTOBER 25th, 1928, at the Post Office at Chicago, Illinois, under the ACT OF MARCH 3, 1879.

Sandara yra savaitinis laikraštis, leidžiamas kas penktadienis. Leidžia Amerikos Lietuvių Tautinė Sandara, 3331 So. Halsted Street, Chicago, Ill.
Telefonas: Boulevard 0406

Užsisakymo kaina:
Suvienytose Valstijose metams $2.00
Užsienyj metams $3.00

AMERIKIEČIAI IR LIETUVOS DEMOKRATIJA.

Nepastovumas vidujiniam gyvenime gali atsiliepti į Lietuvos nepriklausomybę. Didžiųjų valstybių spauda, kuri paprastai turi nemažos įtakos į Europos politiką, ima dažniau ir dažniau tarti apie musų valstybes abejotiną ateitį. Net vokiečiai, kurių interesai turėtų supulti su musų interesais, mažai bereiškia susijdomėjimo Lietuva.

Galima butų nekreipti į tai domės, nes aišku, kad visiems neįtiksi. Bet Viniaus klausimas stato mus ypatingon padėtin. Ir kadangi savo sostinės ginklu neatgausime, tai kita kiek tikresnė ir mums prieinama priemonė yra patraukimas savo pusėn pasaulinės opinijos, kuri veikdama vardan taikos prives užinteresuotas šalis dar sykį svarstyti Vilniaus klausimą ir teisingiau jį išrišti.

Keletą metų atgal lietuviai turėjo gerą vardą, ypač Anglijoj. Į mus žiurėjo kaipo į jauną, gabią tautą, norinčią sutverti laisvą, nepriklausomą šalį. Buvo manoma, kad mes visi nuo paprasto ukininko ir darbininko iki paties prezidento mokame save valdyti ir todel pilnai užsitarnaujame nepriklausomybės, o gal ir Vilniaus. Vienok pastaruoju laiku ši nuomonė gerokai pasikeitė. Pasikeitė todel, kad musiškiai diktaturos šalininkai, pateisinimui savęs rašo diena iš dienos, kad lietuvių laudis dar nėra pribrendus pati valdytis, ir kad jai reikalinga "kietos rankos". Kuomet tokias mintys skleidžia svetimi, galima pasakyti, jog tai propoganda, kartais už pinigus, kartais netyčiomis paleista. Bet čia kalba savieji, atstovaujantys pačią musų valstybę.

Tas neva lietuvių politinis nesubrendimas atitolina Vilniaus atvadavimą. Iš vienos pusės okupuoto krašto gyventojai nenorės dėtis prie nesubrendėlių. Toliau — nė viena didžiųjų valstybių nesutiks pavesti tautiniai komplikuoto Vilnaus tiems, kurie patys prisipažįsta esą politiniai neprinokę.

Todel pilnos demokratijos grąžinimas Lietuvoj yra svarbu ir iš taprtautinės politikos atžvilgio, nekalbant jau apie atsteigimą ramumo krašto viduje.

Amerikos lietuviai rupinas Vilnium. Bet Vilniaus atvadavimas daug priklausys nuo to kokiu keliu pasisuks Lietuva. Todel ir demokratijos klausimas turėtų mums pasilikti vienu pirmųjų.

SANDAROS KONTESTAS.

Pradžioj Vasario mėnesio visų kolonijų sandariečiai stos į darbą padidinti musų skaitytojų ir narių šeimyną. Kiekvienam bus proga pasidarbuoti savo organizacijai įtraukiant jon naujų spėkų. Amerikos lietuvių tarpe yra daug gabių ir norinčių veikti, tačiau del vienos ar kitos priežasties jie nedalyvauja musų visuomeniniame gyvenime. Padarant juos Sandaros nariais, suteiksite jiems galimybės atlikti šį tą naudingo savo tautai ir sykiu sau patiems.

Laikas jau mums suprasti svarbą organizuoto veikimo. Tai yra vienintėlė priemonė atsiekti kokį nors aukštesnį tikslą. Žmonės, kurie netik patys šalinasi nuo lietuvių organizacijų, bet atkalbinėja ir kitus, atlieka musų visuomenės žvilgsniu destruktyvų darbą.

Pirmutinis ir svarbiausias musų rupesnis turėtų buti savo organizacija arba jos skyriai. Kuo daugiau bus joj narių ir veikimo, tuo drąsiau galėsime žiurėti į ateitį.

Sandariečių kuopas rasime beveik kiekvienoj žymesnėj kolonijoj. Kur jos gyvuoja ten ir visas tautinis musų judėjimas yra gyvesnis ir svetimi elementai nedaug turi progos pasirodyti. Sandara neleidžia užmigti musų kurybinėm pajėgom ir glausdama jas į vieną skaitlingą burį sudaro čia Amerikoj stiprią atsparą lietuvybei.

Tačiau gyvenimas stato mums metai iš metų vis naujas kliutis. Amerikos lietuvių veikimas turės buti stiprinamas, kad jas nugalėjus. Kitaip mes neisim pirmyn, bet atgal. Štai kodel ir reikalinga įtraukt Sandaron naujų spėkų, kurios dirbdamos bendrai sugebės palaikyti ateityje musų tautinį, kulturinį ir ekonominį savistovumą.

Padidinkim savo kuopas; grąžinkime į aktyvų veikimą tuos, kurie yra iš jo pasitraukę; prirašykime į savo organizaciją, kiekvieną nuoširdų lietuvį, tuomet ir didžiausias darbas bus lengva atlikti.

Prigulėti Sandarai yra ne tik pareiga, bet ir garbė.

ANGLIJA NETEKO PIRMENYBĖS.

Ši šalis per šimtmečius buvo visų jurų valdovė. Jos laivynas viršino bile vienos kitos valstybės laivyną ir savo pirmenybės niekad neišleido iš ranku. Savo laiku Napaleonas bandė anglams užstoti kelią, bet prie Trafalgaro tapo sumuštas ir turėjo atsižadėti savo drąsių planų.

Pradžioj šio šimtmečio iškilo antras stiprus konkurentas — Vokietija. Turėdama galingą armiją ji sumanė stiprinti ir savo laivyną. Kaizeris Vilhelmas sykį net išsireiškė, kad "Vokietijos ateitis guli ant vandenų" Paprastoj kalboj tas reiškė, jog vokiečiai turi užkariauti pirmą vietą ir karinių laivų žvilgsniu. Šių žodžių negalėjo nepastebėti anglai. Jie suprato, kad anksti ar vėlai energinga vokiečių tauta juos pasivys ir išplėš iš jų pirmenybę jurose.

Skubiai tapo užglostyti nesutikimai su Rusija, o su Prancuzija padaryta formali sutartis, pagal kurios prancuzų laivynas karui ištikus susijungia su anglų. Ir taip pamažu prieš Vokietiją buvo sudaryta ištisa virtinė šalių, kurios, kaip žinome ir sumušė vokiečius. Jų laivynas nustojo gyvavęs.

Bet anglų džiaugsmas buvo trumpas. Pasibaigus karui Amerika ėmė sparčiai statytis laivus. Didelės sumos pinigų buvo išleistos šiam tikslui ir amekiečių laivynas išaugo į milžinišką laivyną. O kongrėse gulėjo dar keliatą bilių įgaliojančių valdžią statyt daugiau laivų. Anglija žiurėjo į tai su dideliu neramumu, bet negalėjo nieko daryt. Naujo karo nepradėsi, o varžytinės be galo brangiai kainuoja ir paraližuota anglų pramonė to pakelti nepajėgtų. Noroms nenoroms anglai buvo priversti atsižadėti pirmenybės ir dabartinėj laivų sumažinimo konferencijoje Ameriką jie pripažįsta jau sau lygią.

Visi Sukruskime Pamineti Vytauto Jubilieju

Lietuvos Didžiojo Kunigaikščio Vytauto Didžiojo, laikinojo komiteto skyriams organizuoti sekcijas atsišaukimas į Amerikos organizacijas, kuopas, draugijas, ir visuomenės veikėjus. D.L.K. Vytauto didžiojo 500 m. Jo darbų minėjimo Jubiliejaus reikalu.

D.L.K. Vytautas buvo lietuvių tautos jėgų vienytojas. Savo uoliais darbais ir jėgomis iškėlė Lietuvos vardą aukščiau kitų Europos tautų. Vytauto laikais Rusija prieš Lietuvą, buvo maža bejėgė valstybė. Lenkija visame kame skaitėsi su Lietuva. Vytautas nesibijojo pulti Totorių, nei Kryžiuočių, todėl, kad Vytautas mokėjo palaikyti tautos vienybę.

Būtų daugiau nei peiktina, jei mes, Amerikos lietuviai Vytauto ainiai, kurie pakartotinai taip daug kalbame apie vienybę, nepasinaudotume tuo kilniu obalsiu "Vienybė—Galybė" nesusiburtume į vieną bendrą darbą minėti tą didžiulę tautišką šventę 500 m. D.L.K. Vytauto mirties sukaktuvėms.

Kur tik yra kokia draugija, kuopelė ar pavienis veikėjas, visi, kaip vienas, stokime į bendrą darbą. Organizacijų centrai ir kuopos, nepasilikite ir neatsisakykite šio darbo, nes jūs konstitucijose, nuo pat įsikūrimo jūs organizacijų, stovi išspausdinti kilnųs obalsiai. "Paminės mūsų tautos didžiųjų veikėjų darbus", ypatingai draugijos, pasivadinusios D. L. K. Vytauto vardu, privalo šiuo momentu pasirodyti gausiais darbais, ir finansine parama.

Didžiojo New Yorko ir New Jersey apylinkės lietuviai veikėjai dar spalio 10 d., turėjome bendrą konferenciją, išrinkome laikinąjį komitetą, kuris pasiskirstė įvairiais darbais į įvairias sekcijas. Jau trečias mėnesis dirba prirengiamąjį darbą, renkasi kas savaitę, planuoja darbus jubiliejui minėti, kuris planus įteiks šaukti jau artymai konferencijai, kuri yra kviečiama sausio 19 d. Brooklyn, N. Y.

Nelaukdami n i e k o, šaukite vietos draugijų ir veikėjų sueigas, ir sutverkite D.L.K. Vytauto Komitetus, ir nuo to komiteto vardo siųskite atstovus su pilnais įgaliojimais tartis visais reikalais. Taip pat draugijos prašomos siųsti savo atstovus su mandatais, kaip ir pavieniai veikėjai visi dalyvaukite šiame suvažiavime, nes jis svarbus tuom, kad reikia visiems bendrai pasitarti ir išrinkti pastovų atsakomingą Komitetą paremti prirengiamuosius planus, ir iki šiol nuveiktų darbų, kurie negalėjo laukti suvažiavimo.

Dalyvaudami šioje konferencijoje, jus palengvinsite darbus ir sau ir mums, nes tai rengiamais planais mes pasidalinsim su visais. Mūsų programoj yra tokių punktų, kurie apima visą Amerikos lietuvių visuomenę, kaip yra platí Amerika. Vietų komitetai be to negalės apseiti, ir štai keletas pavyzdžių:

a) Tautinę, dieną, bus duodama programa visoj Amerikoj;

b) Siųsti į Lietuvą Amerikos Lietuvių vardu Delegacijos;

c) Įteikti Lietuvai nuo Amerikos Lietuvių Amžinai minimą dovaną D.L.K. Vytauto jubiliejaus atminčiai, taip kaip Laisvės Varpo;

d) Vienaip surengti dainos šventę;

e) Lietuvių bažnyčiose įrengti speciales pamaldas už žuvusius del Lietuvos laisvės;

f) Pasiųst į Washingtoną delegaciją, visų Amerikos lietuvių vardu.

Šitų darbų nei vienas pavienis asmuo negali atlikti. Reikia visiems susitarti, taip, kad mūsų darbai būtų atžymėti kitataučių spaudoje, ir kad dar kartą šia proga galėtum iškelti savo balsą ir tarti atvirą žodį už mūsų sostinės Vilniaus išvadavimą.

Pageidaujama taip pat, kad atskiros grupės ir kolonijos bei draugijos ruoštųsi atžymėti savo buitį, nuo savęs siūstų Delegacijas į Lietuvą su dovanomis, padidinti amerikiečių lietuvių keliaujantį būrį svečių.

Pasitikėdami, kad šis jau nebepirmas mūsų atsiliepimas nebus veltus.

Su gilia pagarba pasiliekame liki pasimatysim.

Vytauto Komiteto skyriams organizuoti sekcija,

A. B. Strimaitis,
Kun. P. Lekešius,
A. S. Trečiokas.

Koki Buvo Senovės Lietuvių Kariuomenė

Apie lietuvių kariuomenę praeity daug kalbama nuo X amžiaus. Jei kalbėti apie to laiko karo meną, tai reikia pasakyti, kad jis buvo gana primityviškas. Koks buvo lietuvių ginklas? Labai paprastas: lankai, vilyčios, lazdos, buožės. Šarvai: taurų, briedžių, meškų ir vilkų kailiai. Lietuvių kavalerijos pradžią sunku nustatyti. Vieną reikia žinoti, kad vokiečių pludimas Lietuvon buvo pirmučiausia priežastis jai kurtis. Tikrai žinoma, kad jau XII šimtmetyje Lietuvos kariuomenėje ir pėstijos buvo po lygiai.

Didžiojo Lietuvos Kunigaikščio Vytauto laikais, Lietuvos kavalerija žymiai sustiprėjo. Ją sustiprino apsigyvenę Lietuvoje totorai, geriausi anų laikų raitininkai susidarė taip vadinamoji lengvoji kavalerija, tada dar nežinoma Europoje. Sunkioje kavalerijoje tada buvo gusarai ir šarvuotininkai plieno šarvais šarvuoti, lengvąją kavaleriją sudarė totoriai.

Visų laikų lietuvių kavalerija, kaip to laiko ir kitų kavalerijos, buvo komplektuojamos — sudaromos iš bajorų. Taip, pavyzdžiui, kiekvienas gusaras su savim atsivesdavo 4 raitininkus. Tuo budu, 20 gusarų sudarydavo eksadroną iš 100 žmonių. Eskadronui vadovavo rotmistras — kapitonas. Gusarai buvo renkami iš aukštosios bajorijos sluoksnių, šarvuotininkai gi iš paprastosios bajorijos. Šarvai ir ginklavimasis vienų nuo kitų maža kuo skyrėsi.

1776 metais nuolatinės lietuvių kariuomenės — Lietuvoje buvo 4470 vyrų, t. y., dvi brigados — gusarų ir šarvuotininkų po 478 vyrus, raitos gvardijos 318 vyrų ir pulkai.

1788 — 1792 metų bajorų susirinkimuose buvo nutarta turėti Lietuvoje 33,000 vyrų kariuomenę; lietuvių kavalerijos turėjo buti 10,650 vyrų — 2 tautinės brigados po 2,421 vyrų, vienas gvardijos pulkas iš 318 vyrų, 5 pulkai po 1098 vyrus.

Po Lietuvos padalinimo rusai Lietuvoje buvo sudarę 1mą lietuvių — totorių raitininkų pulką, kuris vėliau buvo pavadintas ulanų pulku. Taip pat ir Vokietijoje buvo lietuvių pavadinimo kavalerijos pulkai. Be to Napoleonas buvo sudaręs lietuvių pėstininkų ir raitelių pulkus.

— "T."

JAPONIJA.

Geografinė padėtis. Gamta Gyventojai.

Japonija randasi pačiame kraštutiniame gale Azijos rytų, daugiau kaip dešimts tukstančių mylių atstume nuo Europos. Ją nuo pietinės dalies Sibiro skiria Japonijos juros. Japonija susideda iš salų, kurių skaičius siekia iki 3,800. Paviršius yra kalnuotas. Veik du trečdaliai salų yra vulkaninio pobudžio. Daugelis vulkanų — ugniakalnių jau užgeso, bet toli ne visi. Didžiausieji ugniakalniai yra Fuzi — Jama ir Asama — Jama. Žemės drebėjimai čia paprastas dalykas. Svarbiausioji Japonijos sala vadinasi Jeddo; japoniečiai vadina tą salą "Nippon", kas reiškia "Saulės Užtekėjimas". Daugelis rašytojų todel ir vadina Japoniją "Šalis Saulės Užtekėjimo". Į pietus nuo Nippono yra Kiu-Siu sala; šiaurėj yra Jezo sala, o pietryčiuose — Sikok. Tai pačios didžiosios salos. Didelė didžiuma kitų salų taip mažos, kad jų vardų negalima rasti nė viename žemėlapyje; jos yra žinomos tik patiems japonams.

Gamtos žvilgsniu Japonija yra viena gražiausių pasaulio šalių. Keliautojai, kaip vienu balsu giria pastebėtiną gražumą Japonijos salų.

"Kada mano vaizduotėj praeina reginiai įvairių šalių kurias man teko matyti įvairiuose pasaulio kraštuose, rašo, — vokiečių keliautojas Verteg, — tai aš negaliu įsivaizduoti idiliniai gražesnio, pilno kokio tai malonumo, kaip tas Rytinės Azijos rojaus kampelis — Japonija, ir ypač jos juros".

Japonijos gamtos gražumas yra ypatingas gražumas. Čia nėra nieko baisaus, slėgiančio, nejaukaus. Čia viskas švelnu ir malonu. Ir vaizdingi krantai, ir turtingas žalumas, ir vanduo, ir dangus jums šypsosi, jus žavi, glamonėja. Bet ta grožė klastinga. Joj slepiasi umus naikinimas, mirtis. Laiks nuo laiko vulkaniškas paviršius sudreba, perbėga požeminis drebulys ir tai čia, tai ten ištinka salas žemės drebėjimas.

— J. Lukas.

Lietuva ir Suv. Valstijos pasikeitė sutartimis

Washington, D. C. Sausio 21 dieną. — Vakar State Departamente pasikeista ratifikacijomis Arbitražo ir Konsiliacijos sutarčių, pasirašytų tarp Lietuvos ir jungtinių Amerikos Valstijų 1928 metais. Pasikeitimo ratifikacijomis protokolą iš Amerikos pusės pasirašė veikiantysis Valstijos Sekretorius J. Cotton, o iš Lietuvos pusės — jos ministeris Washingtone, B. K. Balutis.

Pasikeitus ratifikacijomis, abi — arbitražo ir konsiliacijos — sutartys įeina galion ir yra abiem šalim privalomos.

Arbitražo Sutartis, pasirašyta Washingtone 1928 m. lapkričio mėn. 14 d., susideda iš įžangos ir trijų straipsnių.

Pirmasis straipsnis numato, kad visi susidariusieji tarp šių šalių tarptautinio pobudžio skirtumai, kurių nepasiseks išrišti diplomatiniu keliu arba atatinkamoj konsiliacijos komisijoj ir kurie yra tokio pobudžio, kad jų išrišimui galima pritaikinti teises principus, — bus patiekti išsprendimui Haagos Nuolatiniam Arbitražo Teismui, arba kuriam nors kitam kompetentingam tribunolui sulyg to, kaip bus susitarta kiekvienam atskiram atsitikime.

Antrasis straipsnis numato klausimus, kurių ši sutartis neapima, butent: ši sutartis neliečia tų klausimų, kurie yra skaitomi vidujiniais bet kurios susitariančių šalių reikalais, ir tokių, kurie paliečia bet kurios trečiosios šalies interesus.

Be to, šioje arbitražo sutartyje Jungtinės Valstijos rezervuoja klausimus apimtus taip vadinamaja Monroe Doktrina, o Lietuva — klausimus surištus su jos priklausymu Tautų Sąjungon. Šie klausimai negali buti arbitražo objektu.

Trečias straipsnis numato kaip sutartis privalo buti ratifikuota; taipgi kad ratifikacijomis bus pasikeista Washingtone; kad ji pradės veikti nuo pasikeitimo ratifikacijomis dienos ir veiks neapribuotą laiką, kol vieną pasirašiusiųjų šalių padarys iškalno vienų metų įspėjimą apie šios sutarties nutraukimą.

Konsiliacijos Sutartis tapo pasirašyta drauge su viršminėta Arbitražo sutartim. Ši sutartis susideda iš įžangos ir keturių straipsnių.

Pirmasai straipsnis numato, kad "bet kurie ginčai kilusieji tarp Jungtinių Valstijų Vyriausybės ir Lietuvos Vyriausybės, kokios rušies tie ginčai nebutų, jeigu jų nepasiseks išrišti diplomatiniu keliu, bus patiekti nuolatinės Tarptautinės Komisijos ištyrimui. Abi susitariančios šalys "sutinka neskelbti karo ar pradėti karo veiksmus laike tokio ištyrimo ir kol komisija patieks raportą".

Straipsnis antrasis nustato viršminėtos Tarptautinės Komisijos sudarymą.

Ji susidės iš penkių narių skiriamų sekančiu budu: Po vieną narį Lietuvos ir Amerikos Vyriausybės skirs kiekvieną iš savo valstybės žmonių; po vieną narį — iš kurios nors trečiosios valstybės. Penktasai Komisijos narys bus išrinktas abiejų Vyriausybių bendru susitarimu, bet jis negali buti nei veinos nei kitos šalies piliečiu.

Komisijos išlaikymas abiejų šalių lygiomis dalimis. Ši komisija turi buti paskirta bėgyje šešių mėnesių nuo pasikeitimo ratifikacijomis.

Treciasai straipsnis numato: kuriuo budu virš minėta komisija gali pradėti darbą; apie abiejų vyriausybių pareiga suteikti jai visą medžiagą ir reikalinga pagelbą; kad Komisija turi baigti savo tyrinėjima bėgyje vienu metu,— nebent vyriausybės kitaip susitartų; kad Komisijos raportas patiekiamas kiekvienai šaliai ir pagalios, kad kiekviena šalis pasilieka laisvo elgimosi teisę po to,. kaip ji gauna Komisijos raportą

Ketvirtasai straipsnis numato sutarties ratifikavimą, įsigaliojimo laiką ir sutarties veikimo ilgumą panašiai kaip ir Arbitražo sutartis.

Taigi šios abidvi Arbitražo ir Konsiliacijos sutartys įsigaliojo nuo šių metų sausio mėn. 20 d. ir veiks ligi tol, kol viena pasirašusiųjų šalių nepareikš kitai, kad po vienų metų ji nori jas nutraukti.

Baltijos Valstijos ir Rusija.

Chicagos Tribune Editorialas.

Kinijos pastarųjų laikų patyrimai Mandžiurijoj nekalbant jau apie nuolatinius Rusijos maišymuisis į Kinų vidaus reikalus, vargiai ar bus nepastebėti Baltijos valstybių. Mes nežinome kaip toli jos nuėjo sudaryme sąjungų bendram apsigynimui nuo savo didelio ir neramaus kaimyno, nors laiks nuo laiko budavo kalbama apie tokią sąjungą.

Yra galimybė sudaryti apsigynimo sąjungą ne tik tarp mažesnių atsiskyrusių nuo Rusijos valstybių: Latvijos, Estonijos, Lietuvos, Finlandijos, bet susipratimas, jei ne sąjunga su stipresniu kaimynu. Lenkija arba Švedija. Rumanija galima but įtraukti į šią lygą, bet jos svarba labai abejotina. Naturalė lyga tai butų iš Baltijos valstybių, kurios yra gimininingos ir turi bendrai suprasti, kaip tulas Amerikos laisvės revoliucijonierius perspėjo savo draugus, kad jie turės stovėti sykiu, jei nenori kabėti atskirai.

Naujosios Baltijos valstijos turi daug piliečių, kurie gyveno Amerikoj ir grįžę į savo gimtinę šalį, pasižymėjo įvairiose srityse.

Šie vyrai, beabejo, susipažino šiek tiek su amerikiečių federuotų valstijų sistema ir kompromiso bei kooperacijos keliu bendram apsigynimui ir progresui. Jie turėtų gerokai prigelbėti išvystyme bendrų ryšių, kurie sustiprintų naujas valstybes ir sumažintų pavojų Rusijos įsiveržimo. Atskiras nacionalizmas yra perbrangi pramoga šioj ir kitose Europos dalyse. Baltijos tautos yra progresingos ir apsišvietusios ir turėtų suprasti svarbą unijos sutaikomos su vietine autonomija ir individualizmu.

A. L. T. Sandaros 100 kuopa vėl sukruto.

Sausio 13 d., 1930 metais turėjo savo metinį susirinkimą. Tapo išrinkta nauja valdyba šiems metams.

Pirmininku — F. A. Bukauskas,
Padėjėju — P. Petraitienė,
Nutarimų raštininkė — Pranė Visbarienė,
Finansų raštininku — J. Brown,
Kasierium — B. Paliulienė.

Susirinkimus nutarė laikyti kiekvieno mėnesio antros savaitės pirmadienyj, 8 valandą vakare, A. Visbaro Real Estate ofise, 6409 South Kedzie Avenue.

Taipgi nutarė surengti Bunco party apie pabaigą Vasario mėnesio Sandaros svetainėje. Į rengimo komisiją įėjo šie nariai: A. Neverdauskaitė, Pranė Visbarienė, S. Paliokaitienė, B. Paliunienė ir J. Brown.

Linkėtina kaip naujai valdybai, taip ir rengimo komisijai laimingo pasirėkimo jų pareigose.

— P. M.

Raganu Deginimas Lietuvoj

Europą vienu tarpu buvo apėmus lyg ir kokia—raganų deginimo liga. Įtartus ar apskųstus raganavimu tuojau imdavo žiauriausiai budais tardyti. Jei kaltinamasis kankinamas kaltu prisipažindavo, tai jis budavo gyvas sudeginamas, o jei neprisipažindavo, tai vis tiek tardydavo tol, kol nukankindavo.

Pasirodo, kad raganų ir raganių persekiojimo ir Lietuvój buvo. Apie tai randame įdomių žinių vyskupo Valančiaus rašte "Žemaitiu Viskupystė".

Pats žmonių plepėjimas, kad tas ar kitas yra žavėtojas ar ragana dar nelėmė žavėtojui ar raganai galo: plepalų teismas neklausydavo. Bet jei kas liežuvį teisėjams kišęs, surašydavo raštą, ir tą skundą dar priesaiką patvirtindavo tai tada teisėjai aptartąjį žmogu sodindavo į kalėjimą irtardydavo klausinėdami—ar mokąs žavėti. Jei prisipažindavo tuojau budavo laikomas sudegintinu. O jei gindavosi, sakydavo nemokąs žavėti, tai surišdinę jam rankas mesdavo į vandenį ir žiurėdavo— ką jis ar ji darys

Jei įmestasis ar įmestoji tuojau skęsdavo, tai jį laikydavo nekaltu, bet jei pastarasis, mokėdamas plaukti, nor instinktyviškai imdavo judėti kepės tuotis, tai laikydavo jį kaltu. Kiekvienas žmogus skęsdamas mušasi ir nenori skęsti, todėl aišku, kad daug visai budavo apkaltinama.

Išvilktą iš vandens sučiušku sį žmogelį antru kartu klausdavę: ar moka žavėti? Ginantis, užrišdavę akis, supančiodavę kojas, rankas užpakaly surišdavę virvėmis ir įmesdavę į aukštą statinę. Ištraukdami po kartą per dieną—žudydavę per tris dienas

Trims dienoms praėjus, jei žmogus, nebegalėdamas iškęsti kankinimų, pasisakydavo kaltas esąs, tai tokį tuojau gyvą degindavo. Ne kartą taip pat, pakliuvę į teisėjų nagus, baigdavo savo amžių ant laužo ir toki žmonės, kurie skelbdavosi ir kankinami nekalti esą.

Taip žudavo liepsnose daugybė nekaltų žmonių. Degant lauže žavėtojai ar raganai, minios žmonių stovėdavę aplink lanžą, klausydavęsi nelaimingojo ar nelaimingosios vaitojimų ir netik tų negailėdavę, bet dar džiaugdavęsi, kad mažinasi žmonių giminės priešai, tyrėja oras.

Štai dokumentai teismo nutarimai sudeginti tris raganas kuris vaizduoja, kaip su raganavimu buvo kovojama Lietuvoje.

—1696 m. birželio 27 diena. Mes savo parašais pasireiškę, dievobaimingai panai Šverinaitei, Krakių šv. Benedikto vienuolyno vyresniajai meldžiant, nuvažiavom į Dirvėnų dvarą. Žemaičių kunigaikštystėj esantį, perkratyti kalinių reikalų, iš priežasties žavėjimo apskųstų, butent—Lauryno Kuzmio, Magdalenos Šaulienės ir Liucijos Nomšaitės iš Kirklių sodžiaus, prie Dirvėnų dvaro priklausančių.

Trys vyrai— Amrbaziejus Tamošaitis, Martynas Tamošaitsi ir Jnozas Repšius—liudijęę ir sakę, kad Kuzmis per Ambroziejaus vestuves įdavęs jo pačiai mėsos ir sužavėjęs, jog ta iš to sudžiuvusi ir mirusi.

Martynas taip pat šių metų birželio 18 dieną važiuodamas į mišką atradęs Kuzmį skabant miežių laiškus ir įmaišelį kraunant, o beraunantį ir sugavęs. Juozas Repšius vėl sakė jo namuose vieną sužavėjus. Pagaliau visi ketino savo kalbą priesaika patvirtinti.

Ponas Laurynas Naikovskis ir pats sakės Magdalenos Šaulienės sužavėtas esąs ir namuos savo. Liuciją Nomšaitę tie trys vyrai sakė esant senai pritirta ragana.

Taip liudijant, liepėm apskų stuosius tirti per vandenį, arba plaukyti. Tyrimą atlikus, Magdalena su Liucija tuojau savo biaurius darbus išpažino. Todėl Naikovskiui su vyrais nebereikėjo ir siekti.

Bet Kuzmui ginantis, mes, teisėjai, trims vyrams, kaip buvo žadėję, liepėm prisiekti. Jie ir priesiekė šiais žodžiais: "Aš Ambraziejus, ir aš, Martynas, Tamošaičiai, aš Juozapas Repšius, siekiam Viešpačiam Dievui visagaliam, Trejybėj šventoj vienam; aš Ambraziejus ant to, jog man pirmąją pačią vedant, Laurynas Kuzmis, atėjęs į vestuves, sava ranka įbruko mano pačiai mėsos dalyką o aš to mano pati sudžiuvo ir mirė. Aš Martynas, siekiuant to jog šiais metais važiuodamas į mišgą,radau Kuzmį laiškus beskabant ir į maišelį bededantį. O aš Juozaqas, ant to jog namuose Kuzmio buvau sužavėtas. Kaipo teisingai siekiam, taip tegul Viešpats Dievas mums padeda, o jei neteisingai —Viešpatie Dieve užmušk mumis". Taip priesiekus, liepėm minėtąjį Kuzmį pirma žudyti (brac na tortury), o paskiau gyvą sudeginti.

Magdaleną su Liucija, nors pati dvi nepriverstos viską išpažintų ir išreikštų kitus žinius su raganomis, tiems patiems vyrams matant, liepėm taip pat pirma žudyti, o paskiau kaipo ištirtas raganas sudeginti.

Taip mums ištarus ir liepus, generolas (Wozny) surašė išpažinimą šiais žodžiais:

"Aš, generolas, žemiau ranką savo pridėjęs, pasisakau tuo išpažinimo surašymu šių 1696 m. birželio 30 dianą daug galintiems teisėjams ir kitiems Žemaičiuose gyvenantiems bajorams matant, P. Danieliaus Butvilo, Dirvėnų dvaro valdytojo, Kražių panų vienuolynui priklausančio pavadintas.

Visu pirmu Laurynas Kuzmis žudomas gynės ir sakės nemokąs žavėti. Paskiau Magdalena Šaulienė kaip be privertimo, taip ir žudoma pirma pasisakė, tarnavusi ponui Naikauskui, per burtus iš apmaudo jo sveikatą atėmusi ir visus jo namus sužavėjusi. Meldė, kad ją paleistum, žadėdama išnovyti žavėjimus, bet p. Naikauskis nepaleido. Taip pat dvaro banda pažvelgimu ir glostymu karvių sakės sužavėjusi, kad karvės nei pieno beduotų, nei veršių bevestų. O kad namiškiai bežavėjant ją sugrobė, tuojau pasisakė žavėjusi. Dar sakės sužavėjusi ponią Jurgienę Gailevičienę tuo, kad jai mirus, Gailevičius vestų jos seserį, tuo kart pas Gailevičių tarnavusią.

Ta pati Magdalena apskundė Juozapienę Šlepakienę ir jos dukterį Magdę, gyvenančia po kunigu Šiemaška, Dirvėnuose, ir sakė ją esant sena ragana, kuri sužavėjusi degtine poną Butkevičių, kad pus pročiu pataptų. Tat ir duktė žino. Tą pati išdavė Marikę Adomaitę, įnamiaujančia pas Pačevičią, p. Lauryno Daškevičiaus žmogų, sakydama esant senu raganium. Kalbėjo, kad ta pati Marikė, budama pas Kuzmį, mokė jį žavėti, o tam nesimokant jį pati sužavėjo taip, kad turėjo gydytis pas kaži ką Varniuose. O paskiau paėmė tą mokslą, tą šiaip, tą taip žavėjo — sužavėjo dar p. Butvilą, Dirvėnų dvaro valdytoją. Minėtoji Marikė, išėjusi nuo Kuzmio tarnavo Kristupui Rokui: pas jį budama virino miežių kruopas, įlašino į viralą iš savo įpiauto piršto kraujo, pagaliau padėjo ukininkui Rokui, kuris suvalgęs sudžiuvo ir mirė. (bus daugiau)

Kauno Senovės Archyvai Pagaliau Atgauti.

45 senųjų užrašų knygos. Pirmieji Kauno burmistrai — Vokiečiai.

Po ilgos kelionės Kauno miesto senovės archyvai parvežti iš Maskvos į Kauną ir atiduoti miesto muziejui. Ten juos dabar studijuoja ir tvarko.

Kaip painformavo musų beidradarbį miesto muziejaus kuonservatorius p. Puzinas, šie archyvai turi be galo didelės reikšmės Kauno ir šiaip bendrąjai musų istorijai. Jie susideda iš 45 užrašų knygų 30 Kauno Žemės tesimo archyvo knygų ir 15 — Kauno magistrato.

Knygos ranka rašytos, tai visokie protokolai ir stambių įvykių pažymėjimai. Knygos storos, kai kurios ligi 1000 pusl., odiniai apdarai daug kur nuplėšti, kur ne kur truk sta dalių.

Įdomiausia — Kauno magistrato archyvai, kurie prasideda nuo 1522 metų, vadinas dar prieš pastačius dabartinę Rotušę. Šių archyvų I knyga rašyta lotyniškai ir vokiškai, tolesnės lotyniškai ir lenkiškai.

Vokiečių kalbos vartojimas štai kuo pagrįstas: Vytauto Didžiojo pakviesti Lie-Kaune labai skaitlingai ir turėjo net miesto reikalams vyraujančios įtakos. Daugumas pirmųjų Kauno burmistrų — vokiečiai! Musų bendradarbiui teko pamatyti vienoj iš archyvo knygų dabartinės Rotušės pamatinio akmens uždėjimo protokolas, pavadintas "Fundamentum Praetorii Murati". Iš to pavadinimo (Murinės Rotužės pamatų padėjimas), galima spręsti, kad senoji Rotužė buvusi medinė.

Tas "Fundamentum" įvyko 1542 metais liepos mėn. 28 d. 11 val. 10 min. dalyvaujant eilei žymių asmenų su "advokatu" — burmistru Jokubu Sigultzui ir prokonsulu — vice-burmistru — Frederiku Korku. Pirmas posėdis "murinėj Rotušėj" — dabartinėj įvyko 1562 metais gegužės mėn. 23 d.,

Žinoma tarp pirmųjų burmistrų pavardžių ne maža ir lietuviškų, k. a. Noreika, Birutis. Lietuviai pradeda vyrauti Kauno miesto reikaluose prasidėjus tikybos kovoms kai miestiečiai — čiabuviai buvo už katalikybę, o vokiečiai už Liuterį. Tada vokiečius suvaržė ir neleido jiems bažnyčios Rotušės aikštėj statyti, tik Žydų skersgatvyj — dabartinėj Mariampolės gatvėje.

30 žemės teismo archyvų knygų prasideda nuo 1581 metų. Jų turim beveik visas ligi 1703 metų. Jos rašytos gudiškai ir lenkiškai. Jų turinys — bylos dėl žemės ir turtų perleidimai Kaune ir Kauno apskrityje.

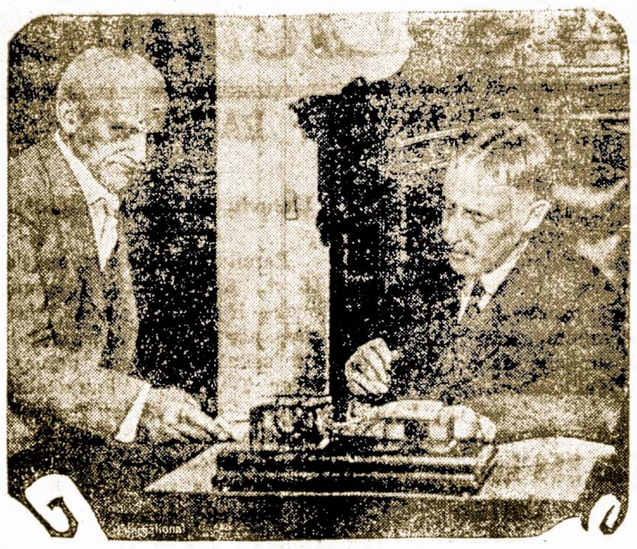

Suvienytų Valstijų Sekretorius ponas Stimsonas ir negras, durų sargas Eddie Savay.

Najosios Anglijos Valstijų Draugijoms ir Kuopoms.

KVIETIMAS

Šiais 1930 metais sukanka lygiai 500 metų nuo musų tautos didvyrio D. L. K. Vytauto mirties. Viso pasaulio lietuviai ruošiasi tas sukaktuves tinkamai paminėti.

Ir mes, gyvenantieji už jurių nuo musų brangios tėvynės, turim pagerbti savo tautos galiuną D. L. K. Vytautą.

Kad butų galima bendromis spėkomis apvaikščiot šias sukaktuves reikia, kad lietuviai, be pažiurų skirtumo, prie šio prakilnaus darbo [illegible].

Šiuomi yra kviečiamos visos draugijos ir kuopos esančios Masschusetts, New Hampshire, Vermont, Maine ir Rhode Island valstijose priimsti nedaugiau kaip po tris atstovus į susirinkimą, kuris įvyks South Bostone, Lietuvių Ukėsu Draugijos salėj, 309 E Street, 2-ra valandą po pietų, Sekmadieny, Vasario-February mėnesio 9-ta dieną.

Prašome visų atstovų atsivežti savo draugijos įgaliojimus. Tų draugijų kurios nesuspės išrinkti atstovus, prašome, kad valdybos tų draugijų paskirtų atstovus.

Tikslas šio susirinkimo bus sutverti nuolatinį D. L. K. Vytauto Jubilejaus Komitetą ir nutarti kaip tinkamiausiai šias sukaktuves apvaikščioti.

Širdingai kviečiame visas draugijas ir kuopas dalyvauti šiame susirinkime per savo atstovus.

Lietuvių Ukėsų Draugija.

SLA. 6-to Apskričio Konferencija.

Sausio 26 d. š. m., 2-ra v. po pietų, 4523 So. Wood Street, Chcago, Ill įvyksta SLA. 6-to Apskričio Konferencija. Svarbiausiu dienotvarkės punktu yra sekamieji reikalai:

,k,s.... ETAOINETAO

1. Rinkimas Valdybos 1930 metams,
2. Sudarymas Seima rengimo komisijos,
3. Rinkimas apskričiui pastovių komisijų,
4. Eilė svarstymų dienos reikalu.

Delegatai, malonėkite atvykti laiku, nes konferencija prasidės punktualiai.

Geo. J. Stungis
SLA. 6-to APsk. Pirm.

VISOKIOS ŽINIOS

Alaus Brovaras Laive.

NEW YORK, N. Y. — Laited States linijos prohibicijos ve George Washington, Uniagentai užtiko gerai įtaisyta alaus brovorą, kuris pagamina į 24 valandas 6 bačkas gero alaus ir rado 6 bačkaus alaus. Viską už antspaudavo.

Iš bado miršta:

Hague, Holland gauta pranešimas iš Flores salų, kuri priklauso Holandijai, kad žmonės šaukiasi pagelbos ir badu miršta. Pelės užpuolė salą ir sunaikino visus javus. Neturėdami ką valgyti turi mirti iki pagelbos susilauks.

— Barniškis.

Skaitykit ir Platinkit "SANDARĄ"

Mes Inšurinam Apdraudžiam

NAMUS nuo ugnies ir vėtros
RAKANDUS, PIANUS, ir RADIOS, BRANGENYBES (Auksinius ir Deimantus.)
AUTOMOBILIUS ir TROKUS, (Visoj srityje apiraudos.)
LANGUS,
KAILINIUS (Fur Coats) ir DRABUŽIUS,
NAUJAI NAMUS STATOMUS, (Building Construction.)
VISOKIŲ KITŲ RUŠIŲ APDRAUDA (Insurance)

Musų insurance (apdraudos) skyrius visuomet stengsis suteikti teisingę ir greitą patarnavimą. Taipgi pagelbės sutvarkyti jusų insurance — apdraudos reikalus be jokių kaštų ir atsakomybės tamsoms.

Mes atstovaujame sekančių kompanijų: Royal Insurance, Aetna Life and Casualty Co. ir kitų kompanijų, kurios yra priežiuroj Illinois valstijos. Esame narials Board of Underwriters ir taipgi po Bond Kaucija.

S. P. Kazwell & Co.
INSURANCE SKYRIUS
2839 W. 63rd Street
Telephone Republic 8899.

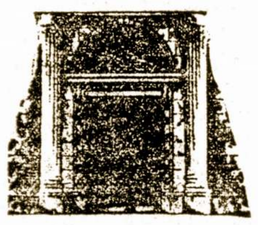

Linksma Pranešti

musų broliams, kad UNIVERSAL STATE BANKOS vedėjai liko pagirti per STATE EXAMINERS, kurie užbaigė egzaminavimo darbą vakar. Jie buvo labai užganėdinti ir išsitarė, kad ir kitos bankos butų taip atsargiai tvarkomos, kaip kad UNIVERSAL STATE BANKA, tai tada butų daug geriau visiems.

Porą mėnesių atgal Clearing House Association Examiners' taipgi išegzaminavo Universal State Bank ir išsitarė, kad Universal State Banka yra 100% Clearing House banka.

Tai yra garbė ne tik vedėjams ir direktoriams bankos, bet ir visiems lietuviams Amerikoje. Todel atsilankykite ir pradėkite Taupymo Sąskaitas, arba atsineškite knygutes perkelti sąskaitas ir nusipirkit Pirmus Morgičius, kad turėti didesnį pelną.

Dirbdami iš vieno ir remdami savuosius, busime visų tautų gerbiami.

UNIVERSAL STATE BANK
3252 So. Halsted Street
CHICAGO, ILL.

Patogumas

minkštos kėdės, šilti, gerai, apšviesti vagonai, pilnas apsaugojimas nuo šlapio sniego ir šalto lietaus..... nuo pavojų ir sutrukdymų ant vieškelių.

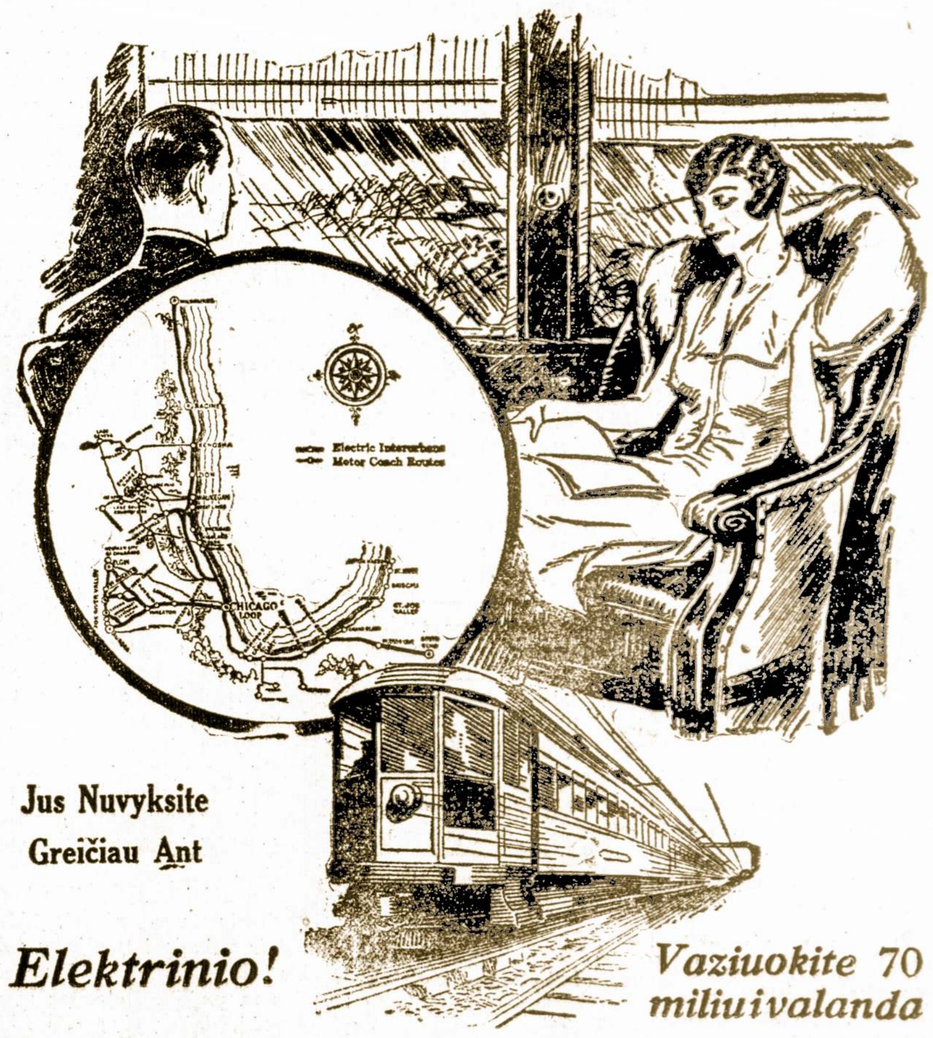

Jus Nuvyksite Greičiau Ant

Elektrinio!

Vaziuokite 70 miliu i valanda

Naudokitės musų Išvažiavimų ir Pasilinksminimų Biuru, 72 West Adams Street, Randolph 8200. Informacijos dykai apie išvažiavimus, ir pasilinksminimų centrus ir pasimokinimo keliones Didžios Chicagos Apylinkėje.

Del laiko traukinių ėjimo, kainų ir kitų žinių ant visų trijų geležkelių telefonuokite RANDOLPH 8200

CHICAGO NORTH SHORE & MILWAUKEE RAILROAD	CHICAGO SOUTH SHORE & SOUTH BEND RAILROAD	CHICAGO AURORA & ELGIN RAILROAD (Saulėleidžio Linijos)
Į RYTUS	Į ŽIEMIUS	Į VAKARUS

SOUTH SHORE LINE — NORTH SHORE LINE — CHICAGO AURORA AND ELGIN RAILROAD

Amerikos Lietuviu Gyvenimas

Pastabos

Apie šį bei tą.

Sausio 12 d., Detroito lietuviai surengė koncertą vienam musų žymiausių muzikos srity veikėjų M. Petrauskui. Koncertas pavyko labai gerai ir publikos atsilankė gana daug.

Tai parodė, kad Amerikos lietuviai moka įkainuoti tuos, kurie darbavos tautiškoj dirvoj. M. Petrauskas atidavė mums geriausias savo spėkas. Ačių jam lietuviška daina pasklydo skersai, išilgai Amrikos. Dabar, kada jis paseno ir nebeturi tiek spėkų, padėkime jam nors koncertų surengime.

"Laisvė" 12 num. raša: "Vieton pagerbimo Vytauto, Newarko Palangos Juzės draugija rengs prakalbas apie Vytautą, kad žmonės patirtų teisybę apie tą apaštalą.

Taip ir reikia. Brooklyno Piliečių Kliubas (600 narių), Waterburio Piliečių Kliubas apie 500 narių, Newarko Palangos Juzė, apie 700 narių, griežtai atsisakė prisidėti prie patrijotinių vytautininkų ruošiamų iškilmių".

Labai gerai, kad atsisakė. Maža butų Vytautui garbė, jei iškilmėse dalyvautų tokios rušies piliečiai. Girdėjome, jog draugas Pruseika žada rašyti brošiurėlę apie D. L. K. Vytautą Pirmiausia tas naujas istorikas pasmerks Vytautą už nepriklausimą komunistų partijai, paskiau už spaudimą darbininkų ir spaudos varžymą.

Nusibodo kalbėti apie Leniną, dabar imas rašyti apie kitus.

Musu korespondentas iš Cleveland, Ohio praneša tokią naujieną. Nelabai seniai tenai įvyko musų bolševikų ir juodukų šokiai Juodukai šokino musų merginas, o storosios bolševikų kumutės glaudėsi prie naujų draugužių. "Good time" romansų netruko.

Ir dar yra tokių ignorantų, kurie sako, jog komunizmas nesiplatina.

Štai jums draugiškumo pavyzdys. Worcester, Mass. S. L. A. 358 kp. išleido gražų kalendorių paminėjimui D. L. K. Vytauto 500 metų sukaktuvių. Chicagos sandariečiai ir SLA. veikėjai nutarė praplatinti tų kalendorių savo kolonijoj ir padėti savo kolegoms padengti leidimo išlaidas.

Dayton, Ohio sandariečiai nutarė rengti didelį vakarą paminėjimui dvylikos metų Lietuvos nepriklausomybės sukaktuvių. Iš Chicagos pakviestas art. Vanagaitis, o iš Detroito — Olšauskas su savo kanklėmis.

Šioj kolonijoj yra nemažai lietuvių ir gerų tautiečių, todel ir vakaras, beabejo, bus pasekmingas.

Kitų Kolonijų Veikėjams.

Sekmadieny, Vasario 9-tą, Chicago, Ill., įvyksta konferencija pašvęsta jaunimo organizavimo reikalams. Čia bus svarstoma kokiomis priemonėmis galima atsiekti žymesnių rezultatų toje srityje.

Kadangi klausimas yra svarbus visiems Amerikos lietuviams, tai reikalinga, kad jo svarstyme dalyvautų kuodaugiausia veikėjų

Beabejo, ne visi gali atsilankyti Chicagon ir asmeniškai išdėstyti savo pažiuras . Todel butų gerai, kad visi apsipažinusieji su jaunimo organizavimu prisiųstų mums savo pastabas ir patarimus, kurios konferencijoj bus sunaudotos ir prisidės prie jos pasisekimo.

Rengėjų vardu,

F. PLATKAUSKAS,
3331 S. Halsted St.
Chicago, Illinois.

P. Jurgeliutės Rašts Anglų Spaudoj.

Nagrinėja jaunimo klausimą SLA.

Žurnale "Fraternity" gruodžio m. laidoj SLA. sekratorė p-lė P. Jurgeliutė patalpino įdomų straipsnį apie lietuvišką judėjimą. Tarp kitko ten sakoma:

"Pagauti ir išlaikyti jaunųjų atydą yra sunku. Tačiau dauguma svarbesnių klausimų stovinčių prieš Susivienijimą Lietuvių Amerikoj yra "čia gimusi". Kaip juos užįdominti ir padauginti narių skaičių organizacijoj?

"Tur but dauguma fraternalių organizacijų riša tą patį klausimą, nes jaunimas tam pa didele problema. Tas neišvengiama, nes fraternalių draugijų ateitis priklauso nuo berniukų ir mergaičių. Jaunimas, naujomis spėkomis ir idejomis turės galų gale užimti vadovaujamas vietas musų organizacijose.

Mes turim jaunimui suteikti ką nors daugiau patraukiančio už apsaugą — nors sukelti jų entuzijazmą. Iki šiam laikui musų organizacija buvo gana pasekminga šiuo žvilgsniu.

BINGHAMTON, N. Y.

J. Šimoliunas nusinuodino žmonai užvedus prieš jį bylą.

Tuo laiku, kada jo žmona sėdėjo Vaikų Teisme ir laukė savo vyro pasirodymo, lavonas kaltinamo Jono Šimoliuno, 44 metų, jau buvo be gyvasties. Koronerio teismas išsprendė, jog jis nusinuodino nuo gazo.

Bėgyje keletos pastarųjų savaičių, pasak žmonos, jai tekdavo daug nukentėti nuo savo vyro. Nebegalėdama toliau kęsti, jį kreipusis į teismą. J. Šimoliunas sužinojęs apie tai smarkiai išsigėrė ir nakvojo pas savo brolį. Tik kitą dieną grįžo namo, bet nė jo teisman.

J. Šimoliunas paliko tris mažus vaikus: du berniuku ir vieną mrgaitę.

F. Billo Restorano savininkas apvogtas ir sumuštas.

Keletas užpuolikų įsiveržė į F. Billo restoraną, 277 Clinton St., apmušė savininką iki besąmonės ir atėmė $800.

Policija dabar ieško piktadarių.

Rengiasi prie Sandaros Kontesto.

A. L. T. Sandaros 64 kuopos laikytame susirinkime, Sausio 3 dieną, apart kitų tarimų, tapau išrinktas dalyvauti Sandaros KONTESTE. Manau galėsiu pasidarbuoti Sandaros labui panaudojant visas savo jėgas. Nors musų kolonija nėra apgyventa lietuviais taip skaitlingai, kaip kitos didesnės lietuvių kolonijos. Bet Binghamtono Sandariečiai nutarė visi kaip vienas remti tą prakilnų darbą ir nepasiduoti nei vienai kolonijai, parodyti gali buti galingas ne tas , kuris didelis, bet tas kuris dirba su pasišventimu.

Taigi šiuomi mes, binghamtoniečiai ir kviečiame didesnes kolonijas į kovą. Mažesnės kolonijos mums neatsilaikys, tą mes galime iš kalno pasakyti. Taipgi drąsiai sakome, kad didesnės turės sunkaus darbo, jeigu norės lenktyniuoti.

— A. Lėpa.

SLA. 358 kuopos Kalendorius.

"Sandaros" redakcija tik ką gavo didelį ir turininga S. L. A. 358 kuopos išleistą kalendorių. Turinys jo pašvęstas D. L. K. Vytauto 500 metų sukaktuvių paminėjimui ir šiaip bendriems organizacijos reikalams. Literatinė pusė labai gražiai apdirbta ir leidėjus galima tiesiog pagirti už jų stropumą.

SLA. 358 kuopos Valdybą sudaro šie asmenys:

P. A. Dėdynas,
P. Aišnora,
A. Zulkus,
J. Mikužis,
J. Varaška,
J. Jankauskas
C. Waek,
P. Jurgelionis,
J. Degutis,
B. Gražulis,
St. Biekša.

DETROIT, MICH.

Komp. M. Petrausko koncertas praėjo pasekmingai.

Sausio 12 d., Lieutvių svetainėje įvyko komp. M. Petrausko koncertas. Programo išpidyme, apart kom. Petrausko, dalyvavo visi geriausi Detroito dainininkai, butint: J. Olšauskas, J. Valiukas, St. Rimkus, S. Žukauskaitė, A. Satulaitienė, ir A. Piliauskaitė griežė ant smuiko. Programas tęsėsi dvi valandas ir pusę. Visi dainavo solo ir net keletas duetų, kaip tai S. Žukauskaitės ir J. Olšausko, Petrausko ir Olšausko; Valiuko ir Olšausko ir reikia pasakyti, kad duetai išėjo labai puikiai, užką skaitlingoji publika gražiai paplojo. Kom. Petrauskas ši syk rado daugiau prijautimo pas detroitjiečius negu bile kada pirmiau. Užtai ir koncertas išėjo labai sekmingai, ką skaitlinės parodo. Įplaukų turėta $733.65, išlaidų $196.00; liko $537.65. Publika atsilankė gana skaitlingai. Taipgi profesionalai ir biznieriai gausiai davė pagarsinimų į programą, kas koncertą finansišku žvilgsniu ir padarė sekmingu. sekmingu.

Daugiausiai koncerto surengime pasidarbavo Dr. J. Jonikaitis, A. Strazdas, p-ni Bagdonienė, J. Ambras, K. Butis, L. Sinkus, p-ni Uvikienė, p-lė M. Andruliunaitė ir kiti. Taipgi, daug prigelbėjo Šv. Antano parp. klebonas Bareišis dviem atvėjais: pakviesdamas iš sakyklos aplankyti Petrausko koncertą, apibudindamas Petrausko, kaipo pirmojo lietuvių muziko ir teatrininko Amerikoje darbuote ir giliai įvertino lietuvystės naudai.

Rytiečiai nugyvendino kompozitoriu visapusiškai, todel dabar vakarų kolonijoms reikia pasidarbuoti, kad atitaisius tą padėtį. Detroitas savo parodė, dabar eina eilė Chigos Clevelando Pittsburgho ir kitų. Tuosyk Kompozitorius galės pavasary linksmas grįžti į Lietuvą.

Dabar komp. M. Petrauskas yra apsistojęs pas Dr. J. Jonikaitį, 3732 Michigan Ave. Detroit, Mich. Reikale gali susižinoti aukščiau pažymėtu antrašu.

—F. Motuzas.
Kon. Reng. Kom. Narys

RACINE, WIS.

Lietuvių Dainos per Radio

Pereitam šeštadieny, sausio 18 d., 8 val. vak. Lietuvių Brolių ir Seserų choras, dainavo per radio. Programoj įėjo sekančios choro dainos: "Kur Tėvynė", "Paukšteliai mieli", "Kam šėriai Žirgelį". Solo lietuviškai dainavo Welšas P. Prichard—"Mergužėlė brangi". Jis turi gerą balsą.

Vestuvių choras, kurin įeina du gabus muzikantai, sugrojo keletą gabalų.

Lietuvių Brolių ir Seserų choras suorganizuotas septyni metai atgal. Jam vadovauja Pranas Steponaitis.

—Korrespondentas.

NEW BRITAIN, CONN.

ALT. Sandara ruošias minėti 12 metų Lietuvos Nepriklausomybės. Sukaktuves

Tulas laikas atgal per A. L. T. Sandaros 32 kp. buvo pakeltas klausimas, kad kaip visuomet, taip ir šiais metais reikia apvaikščioti 12 metų Lietuvos Nepriklausomybės. Kadangi tas apeina ne vien tik Sandariečiams o abelnai visiems lietuviams, todel ir buvo patarta kreiptis į visas pašelpinės draugijas ir šiaip kuopas, kad prisidėtų prie tos metinės šventės — apvaikščiojimo. Buvo atlankyta drg. susirinkimai, kur draugijos sutiko su pakvietimu ir išrinko po du atstovu dalyvauti šaukiamam, bendram visų draugijų atstovų susirinkime.

Sausio 5 d. įvyko visų vietinių draugijų atstovų susirinkimas. Susirinkimą atidarė P. P. Pilipauskas, paaiškino tikslą susirinkimo ir tapo išrinkta valdyba. Į valdybą įėjo šie asmenys: pirm. J. Mikalauskas, vice-pirm. J. J. Maksimavičius, rašt. St. Matuliutė, ižd. M. Mažeika.

Kadangi šymet vasario 16 diena pripula sekomadieny, todel ir nutarė minėjimą ruošti vasario 16 diena, Lietuvių svetainėj, 2-ra valandą po pietų. Nutarta gauti geras kalbėtojas ir pakvest vietinius kalbėtojus. Taipgi nutarta pakviesti vietinius chorus ir solistus, sykiu ir orchestrą kuri palinksmintų pertraukose lietuviškais maršais.

Todel, kaip matytis iš programo, bene bus šis dvyliktas paminėjimas svarbiausių iš visų kitų atsibuvusių. Todel visi vietos lietuviai, vasario 16-ta kviečiami susirinkti į Lietuvių svetainę ir dalyvauti lietuvių tautos šventės paminėjime.

P. P. Pilipauskas.

BRIDGEPORT, CONN.

ALT. Sandaros 15 kuopos metinis susirinkimas įvyko sausio 14 d., 1930 m. Nors susirinkimas buvo ir neskaitgas, bet organizacijos reikalai aptarta ir daug gerų tarimų padaryta, kaip tai programas šių metų veikimui ir kiti reikalai paliečianti ALT. sandarą.

Kuopos valdyba 1930 metams tapo išrinkta iš šių asmenų: pirm. P. Remeikis, vice pirm. M. Bakunas, fin. rašt. A. Sapiega, užrašų rašt. J. Gecevičius,ižd. J. Segevičius. Į "Sandaros" paskelbta kontestą likos įgaliotas J. Gecevičius. Teks patirti kiek jis nuveiks tame darbe.

Nauja kuopos valdyba pasižadėjo darbuotis organizacijos reikalais visomis galimybėmis.

A. Sapiega, Rašt.

DETROIT, MICH.

Kokiu tikslu ardoma vienybė?

"Sandaros" antrame nummery tilpo straipsnis po antgalviu "Gugis ar Tareila".

Čia matyt norima suardyt vienybė, kuri yra sudaryta. Jeigu tokie straipsniai tilptų bolševikų spaudoj, tai nebutų nuostabu, nes jie tik ir gyvena, kad ardyt tarpe lietuvių vienybę. Bet kad "Sandaroj" tilpsta tokie straipsniai, tai tenka paklaust kokiais tai išrokavimais daroma. Aš prieš Tareila neturiu nieko blogo. Beabejo, kadir jis yra ušsitarnavęs tos vietos. Bet mes turim ir daug kitų užsitarnavusių susivienijime, kurie visi iždininkais gali buti.

Tie keturi nariai, kurie pasirašė po tuo straipsniu sako, kad Sargybos komitetai nedavė įrodymų fakfais, kad Gugio išrinkimas į iždininkus duotų daugiau naudos negu Tareilos. Tai yra labai keistas klausimas. Nesuprantama kur tie žmonės buvo kuomet buvo tartasi, kurie veikėjai but tinkamiausi į Pildoma Taryba nominuoti. Kada viskas atlikta, na ir atsiranda grupelė narių su Tareila prie šaky, it kad ateitų bolševikam į pagelbą, o tie pasiėmę iždą į savo rankas galėtų Rusijai pripirkti traktorių. Taigi jei musų inteligentai nemoka laikytis vienybės, tai eilinio nario pareiga paprašyti jį prie tvarkos. Beabejonės, kad Tareila savo kandidaturą rinkimų laikę ištrauks, nes jis visviena nebus išrinktas. O tik atitrauks keletą šimtų balsų, iš musų pusės tai ir vis kas.

—J. Ambrose.

DABAR

laikas pradėt rupintis kelione į Lietuvą. Suteikiau pilnas informacijas apie laivakortes ir reikalingus kelionei dokumentus.

Juzė Rauktytė
50 Sterling Street
WORCESTER, MASS.
Tel. Cedar 9039W.

UKĖS MAINYMUI AR PARDAVIMUI.
Puikios ukės — visokio dydžio — gera žemė — mainais už nuo savybę Racine ar Milwaukee.
F. S. SCHWARTZ
REALTY CO.
1105 Washington Ave. Racine. Wis.

Ofiso Tel. Park 3491
ADVOKATAI
BARKUS IR ABODEELY
725 SLATER BUILDING
Worcester, Mass.
IGNAS J. BARKUS
101 Sterling st. Maple 4964.
MICHAEL N. ABODEELY
71 Suffolk St. Ceder 6771

Namų telef. Univ. 1463-J
A.O. Salna
(SHALNA)
Lietuvis Advokatas
Baigęs du Universitetu, Cornell University su A. B. G., Washington University su L. L. B.
"Darbininko" Name
(2-ros lubos)
366 W. BROADWAY
So. Boston. Tel.S. B.3520

Tel. S. B. 1654 W
DR. R. CHERNIAK
Dentistas
Visas darbas garantuotas už prieinamiausią kainą
392 BROADWAY
Tarp E ir F st. S. Boston, Mass.
Valandos nuo 9:30 ryto iki 9 vak.

BRONIS KONTRIM
Lietuviškas Constable, Real Estate, Insurance Broker ir Justice of the peace.
120 Marine Road, So. Boston, Mass.
Tel. So. Boston 2483 — W.

Išegzaminuojam akis ir pritaikom akinius.
H.S. Stone O.D.
Akių Specialistas
399a BROADWAY
SO. BOSTON, MASS.

K. ŠIDLAUSKO
APTIEKA
Kurioje galima gauti visokių gyduolių ir įvairių šaknų.
Reikale kreipkitės:
373 BROADWAY
SO. BOSTON, MASS.

Telefonas S. B 28-05-R
Lietuvis Optometristas
Išekzaminuoju akis, priskiriu akinius ir kreivas akis atitaisau tinkamu laiku.
J. L. PASAKARNIS, O. D.
447 BROADWAY
SO. BOSTON, MASS.

Tel. So. Boston 0502
Paul J. Jakmauh, M.D.
(Jakimavičius)
509 EAST BROADWAY
SO. BOSTON. MASS.

NADAS RASTENIS
ADVOKATAS
700 West Lombard Street
BALTIMORE, MD.
Telefonai:
Buto: Gilmor 0361
Ofiso: Calvelrt 5896

Lietuviškų Čeverykų Krautuvė
90 MILLBURY ST.
Worcester, Mass
Vincas Česna, dabar parduoda visą tavorą atskirai. Nori išparduoti viską kuogreičiausia. Prieinamos kainos.

Tel. Park 4019
W. N. ESTABROOK
Žinomas Worcestery gėlių laikytojas. Laidotuvių vainikai, vestuvių bukietai, prieinamomis kainomis 50-29
372 MAIN ST.
WORCESTER, MASS.

M. CIVINSKAS
Lietuvis Graborius
340 HARDING ST.
WORCESTER, MASS.
Tel. Park 4156
Patarnauju laidotuvėm ir išrendavoju automobilius įvairiems reikalams

Tel. Park 2240-4274-4381
PETER BROTHERS
COAL, WOOD & LUMBER
Geras Patarnavimas
161 WASHINGTON STREET
WORCESTER, MASS.

National Ice Cream Co.
Darydami kokius parengimus reikalaukite musų Ice Creamo ir toniko. Visiems suteiksiu tinkamą patarnavimą.
P. A. DĖDYNAS
96 MILLBURY ST. WORCESTER, MASS.
Telefonas: Park 7984

Telefonas South Boston 1058
BAY VIEW MOTOR SERVICE
Peter Trečiokas ir Juozas Kapočiunas Savininkai.
Studebaker — Erskine
Sales Room, 549 East Broadway
Servce Station, 1 Hamlin St. and Eighth St.
SOUTH BOSTON, MASS.

Garadžiaus Telefonas So. Boston 0777
Stubos Telefonas So. Boston 1463-J
PARKWAY AUTO SERVICE
SAVININKAS VIKTORAS VAITAITIS
Parduodam naujus Studebaker'us ir Erskine'us. Taipgi taisome visokios išdirbystės automobilius. Paarduodame Gulf ir Sinclair gazoliną. Parvežam nuo kelio sugadintus automobilius, teikdami geriausį patarnavimą už prieinamiausią kainą. Visuomet kreipkitės pas mus o busit užganėdinti.
415 OLD COLONY AVENUE SOUTH BOSTON, MASS.

P. J. AKUNEVIČIUS
LIETUVIS GRABORIUS
SUTEIKIA GERIAUSĮ PASKUTINĮ PATARNAVIMĄ
Už pilną pagrabą galima apsieiti su $80 ir augščiau už didesnius. O už vaikus nuo $20 ir augščiau. Patarnauja gražiai ir pigiai.
OFISO IR GYVENIMO ANTRASAS:
820 E. 6-TH STREET SO. BOSTON, MASS.
Tel. So. Boston 4486

Lietuviška Aptieka
Jeigu norite teisingų vaistų ir nužemintom kainom, tai visada eikite ant 100 Salem St., kur rasite isokių Amerikos vaistų ir Europiškų ir visokių lietuviškų šaknų. Mes laikome užtikrintas gydones nuo visokių ligų, kaip tai: nuo galvos skaudėjimo, nuo užsenėjusio reumatizmo, nuo nusilpnėjimo strėnų, kraujo valimui, nuo uždegimo plaučių, nuo kosulio ir visokių kitų ligų. Taipgi turime ant visokių slaptingų ligų ir geriausius patarimus suteikiame, nuo patrukimo del vyrų ir moterų. Atsiminkite, jeigu pirksite pas mus sučėdysite pinigus ir sveikatą. Ateikite visada pas mus, o mes jums patarnausime kuogeriausiai. Pašaukiame geriausius daktarus per telefoną visai dykai.
D. CABITT
100 SALEM STREET, BOSTON, MASS.

Tarp Chicagos Lietuvių

Iš SLA. antro Apskričio Suvažiavimo.

ADP. kolonijų čempijonai pasišlavė 36.60 — Seimo delegatams gaudyti tinklas, kaip reikia rašyti konstituciją.

Sekmadieny, sausio 12 d. Liuosybės svetainėj, Cicero, Ill. Amerikos Darbininkų-Komunistų Partijos propagandistai laikė savo bertaininą suvažiavimą. Suvažiavimą atidarė protokolų rašt. p Petronis 1-mą val. po pietų. Kol jo paskirtoji komisija sutvarkė mandatus, jis pakvietė, geresniam savo draugų dvasios sustiprinimui ir upo pakėlimui, kountefeiterių prietelį M. Bacevičių pakočioti Pildomąją Tarybą.

M. Bacevičius kalboje niekuomet nesusigraibsto, šoka šoka nuo vieno dalyko prie kito ir dažniausia aiškina dalyką iš atbulos pusės. Pasakė, kad šis suvažiavimas yra nepaprastai svarbus tuo, kad ne trukus čia bus SLA. Seimas; kad po šio seimo ne kuopos rinksis sau valdybas, bet PT. jas kuopoms paskirs; kad PT. jau turi perdaug galios dabar ir dar nori didesnės; kad naujos konstitucijos projektas reikalauja ištikimybės Amerikai ir Lietuvai; kad SLA. pomirtinių ir pašelpų fondai smunka; kad SLA. pinigų turi perdaug; kad Amerikos ir Lietuvos ištikimybė bus skaudus smugis progresyviams; kad centro valdininkams mokamos nesvietiškos algos; kad A. Žukui per 3 mėnesius išmokėta $12,000.00 ir gelžkelių ir hotelių išlaidos; kad centre viskas tik bloga o gero nei krislelio. Kalbėjo 20 minučių laiko.

Antru kalbėtoju buvo pristatytas auksaburnis J. K Šarkiunas. Jis kalbėjo 40 minučių ir pasirodė esąs tikru didvyriu. Už jį uolesnio ir atkaklesnio SLA. centro valdybos pludiko ir šmeižiko ADP NETURI. Šale manęs sėdėjęs vienas asmuo pastebėjo, kad Šarkiunas putoja kaip margis nuo lančiugo paleistas. Ir ištikrųjų. Visa jo kalba buvo taip vulgariška, kad nenoroms žemiau pasirašusiam teko atsistoti ir užprotestuoti.

Svarbiausieji Šarkiuno kalbos argumentai buvo, kad SLA yra dvi klasės — ponų ir mužikų; kad ponai nori, idant mužikai tik savo dolerius krautų į jų ir nieko sau iš to nereikalautų; kad Wall stryto stakams kritus PT. jau prašvilpė pusę SLA. turto ir nariai nieko apie tai nežino; kad iš SLA. norima padaryti privatinę insurance kompaniją, kurioje Gegužis, Vitaitis ir kiti prašmugeliuos SLA. turtą, kaip jau yra prašmugeliuota Šliupo laivų bendrovės, Rubo bendrovės, Lietuvos Atstatymo bendrovės ir dar kitokių bendrovių turtai; kad "Tėvynė" pasidarė tokiu biauriu šlamštu, kuris netinka jau nei gatviniams valkatoms skaityti; kad A. Žukas skaldąs kuopas ir tik destruktyvį darbą dirbąs ir tt. Kuo Šarkiunas vulgariškiau ir biauriau putojo, tuo susirinkimas, susidėjęs iš pačių labiausiai įsiutusių ant PT. ADP. propagandistų, didesnį pasitenkinimą rodė. Nežinau, ar buvo susirinkime nors pustuzinis blaiviau protaujančių delegatų, kurie butų rimčiau į jo putojimus pažvelgę? Opozicijos jokios nėra.

Mandatų komisija išduoda raportą. Suvažiavime dalyvauja 10 sekančių kuopų: 53, 63, 89, 129 139, 194 300, 136, 125 ir 176 Delegatų atsilankė 70. Pirmininku išrinkta Tom Miller. Rezoliucijų komisijon, Bacevičius, Jokas ir Vasys.

Protokolas perskaitytas ir priimtas. Petronis perskaitė valdybos bendrą raportą; kuris pasirodė esąs veik tuščias. Komunistai tik kalbėt moka, kad jie dirba del SLA., bet darbu savo kalbų neparemia. Organizatorių raportai taip pat buvo vėju paremti. Bacevičius perskaitė finansų raportą, kuris parodė, kad iždė yra apie $131.00.

Pasirodžius iždė tiek pinigų. Bacevičius tuojaus susirinkiman įstumė vieną Chicagos žydelį, kaipo straikuojančių mainierių atstovą iš pietinės dalies Illinois valstijos mainų. Žydelis angliškai kalbėjo apie pusę valandos ir pats prisipažino, kad jis nėra mainerys, o tiktai čikagietis ADP propagandistas. Paklaustas, kaip ilgai maineriai streikuoja? Atsakė, kad nuo gruodžio 9 d., 1929 m. Visa jo kalba buvo nukreipta prieš Lewis-Fishwick, o "corrupt machinery". Vadinasi, prieš United Mine Worker's of America uniją, kuriai ADP. komisarai yra paskelbę kryžiaus karą.

Įnešimas, kad paskirti iš iždo $50.00. Pataisymas, kad $10.00. Pataisymas prie pataisymo, kad neskirti nieko iš iždo, o parinkti aukų susirinkime. Nubalsuota 39 bal. prieš 25, kad paskirti iš iždo $50. Bacevičius su savo gatavu bunčium kolektorių išsileido svetainėn rinkti dolerius ir surinko 36.60. Reiškia čia ADP. propogandistai pasišlavė viso $86.60, kurių 75 nuošimčius su valgis išbadėję komisarai Chicagoje, o likučius pasiųs ADP. šaldrų sumulkintiems ir skurde įstumtiems maineriams, kurių pora tuzinų dar vis "streikuoja", kad palaikius ADP. kolektorius "busy".

Kuopų raportai. Apskritys turi atsispausdinęs gan praktiškas blankas, kur kuopos turi atsakyti tik į tam tikrus klausimus, paveizdan, kiek kp. turi narių, kiek turto, kiek apielinkėje lietuvių gyvena, kas kliudo gavimui naujų narių, koki kuopos narių nuotaika, kaip kp. žiuri į PT. veikimą ir panašiai. Šitoki raportų sistema sutaupina daug laiko, neleisdama didžiumai delegatų tauzyti bereikalingus dalykus. Ir išėmus tik kokias 2 ar 3 kuopas, visos kitos vienu balsu atsakė, ir labai naturalu, kad naujų narių gavimui labiausiai kenkia PT., kad PT. veikimas joms nepakenčiamas. 129 kp. delegatas pasakė, kad prie kito turto kuopa turi ir $50.00 vertės Lietuvos boną. Šitokį pareiškimą veik visas susirinkimas palydėjo švilpimu ir ciniška šypsena. O vienas bolševikas net suriko: "tai dar durnių esama?"

Skaitymas laiškų. Petronis turėjo kokį ten laišką, bet kas žin kur ji nukišęs ir todel nebuvo ką skaityti.

Įnešimas rinkti komisiją seimo delegatams pasitikti. Kalba daug oratorių ir nurodinėja, kad PT. ignoravus apskritį ir Seimo rengimą pavedus 6-tam apskričiui, todel 2 apskritys turįs pasiimti nors delegatų pasitikimo darbą. Čia PT. netruko gražių komplimentų. Šarkiunas ir čia pasirodė smarkiausiu. Jis PT. išpludo sukčiais, intrygantais, kiaulėmis, brudu, murziais.

Visiems šiems auksaburniams žemiaus pasirašęs pastebėjo, kad jie neturi jokios moralės teisės rugoti ant P. T. del atidavimo 6 apskričiui rengti seimą. Nes nei jokie save gerbiantys žmonės nepanorės su paleistburniais turėti nieko bendra jau net ir tuomet, jei Chicagoje jie ir nebgalėtų surasti švaresnių ir doresnių žmonių. Nežiurint jau į kas dieninius P. T. šmeižimus komunistų susirinkimuose, nežiurint jau į komunistų spaudoje Valonių, Bimbų ir kitų išgverėlių kriminalius šmeižtus, pakanka jau tik šiame susirinkime vieno Šarkiuno putojimų, kad P. T. neturėtų nieko bendra ne tik su 2 apskričiu, bet ir su visu "progresyvių frontu".

Iš 7 narių išrinkta komisija, kuriai prigelbės dar kuopų specialiai nuskirtos komisijos, idant bendrai užtiesus tinklą taip, kad butų galima pagauti ne tik visus "progresyvius" ir svyruojančius, bet net ir kaikuriuos išlepusius tautininkus. Visi bus lygiai priglausti ir vaišinami, jei tik jie palaikys "progresyvių" pusę.

Rezoliucijų komisija iškepė dvi rezoliucija, konstitucijos ir sveikatos klausimais. Perskaičius abidvi tapo vienbalsiai užgirtos ir išrinkta komisija, kuri išstudijuotų naujos konstitucijos projektą, ir sukritikuotų Jurgelionį ir kitus, kad negalima pareikšti iš tikimybę kartu Amerikai ir Lietuvai. Ir kad "progresyviai" niekados negerbs tokios konstitucijos, kurioje bus papasakyta "taip man Dieve padėk".

Valdyba išrinkta ta pati. Kitas suvažiavimas nutarta turėti Roselande.

Bendri suvažiavimo įspudžiai yra tokie, kad suvažiavimas nebuvo S. L. A. apskričio suvažiavimu, o tik A. D. P. propogandistų mitingu, pri sirengimui kokiam tai svarbiam aktui, kokiam tai sprendžiamam mušiui. Spėkų išbandymui manevras.

— **Julius Švitra,**
SLA. 139 kp. del.

MOTINŲ ATYDAI

Gegužio mėnesy, 1928 m. Dr. Domasevičius atspausdino "Medicinoje" referatą: "Kova su moterų ligomis". Šis referatas dalinai buvo perspausdintas "Darbininkų Balse" ir "Sandaroje".

Nežiurint padarytų pastangų sujdominti Amerikos visuonę, kad ateitų su pinigišką pagelbą sumažinimui ligotingumo ir skurdo Lietuvos moterims, autoriui šio straipsnio nepasisekė! Amerikos visuomenė įvelta į įvairias rietenas, neišgirdo šaukiančio pagelbos balso.

Lietuvos moterys pačios turėjo ieškoti tarpę savęs pagelbos. Ir surado. Ir netik, kad surado ir pačios gelbsti sau, bet drąsiai galiu sakyti, teikia pagelbą ir Amerikos lietuvėms motinoms, jei kuri nori pasinaudoti.

Sumanyta-padaryta. Štai maža grupelė Lietuvos apšviestų moterų sutveria menraštį "Motina ir Vaikas" Redaktorės V. Matulaitytė-Lozoraitienė ir M. Nemeikšaitė.

Laikraštis gyvuoja jau antri metai ir reguliariai eina kas mėnuo, kaina $2.00 metams. Adresas: "Motina ir Vaikas", Laisvės Alėja, num. 10, Kaunas, Lietuva.

Laikraštis "Motina ir Vaikas" nepolitinio turinio, o grynai moksliško, tik redaguojamas taip, kad ir šiek-tiek mokantis skaityti, gali lengvai suprasti turinį. Tai antras po Medicinos žurnalo,— laikraštis, kuris neša apčiuopeną naudą lietuviams tėvams ir vaikų auklėtojams.

Šeimynos auklėtojos, užsiprenumeruokite šį žurnalą, o užtikrinu, kad nesigailėsite: nes padarysite gerą darbą ir naudingą investmentą, kuris šimtaropai jums apsimokės.

Dr. A. L. Graičunas

Komunistinių "taikos Apaštalų" darbai.

Žiniomis iš Hamburgo vokiečių firma "Stolcenberg" stato ties Maskva naują nuodingų dujų fabriką. Darbams vesti pakviesta vokiečių specialistų grupė. Kaip yra žinoma panašius fabrikus SSSR. firma "Stolcenberg" yra pastačiusi 1926, 1927 ir 1928 m.

Skaitykit ir Platinkite "SANDARĄ"

Lietuvos Nepriklausomybės Sukaktuvių Paminėjimui

Rengiamas

SANDAROS

KONCERTAS

Vasario-Feb. 16, diena 1930

Lietuviu Auditorijoj

3133-35 South Halsted Street

Programa bus pritaikinta tos dienos iškilmėms. Dalyvauja geriausios musų artistinės spėkos — chorai, solistai, dainininkai ir muzikai. Chicagos lietuviams tai bus tikroji laisvės ir meno šventė. Ruoškimės prie jos!

Chicagoje

18-tos gatvės kolonija

Musų kolonijoj atsirado daugiau plėšikų. Rytmečiais, kuomet atidaro krautuvęs pa sirodo ir plėšikų. Taip antradieny, sausio 7 d. 5 val. iš ryta į vieno lietuvio mėsos krautuvę įėjo plėšikas ir liepė pakelti rankas. Pasigrobę $250.— išbėgo.

Prie Canalport ir String gatvių atidarius valgomų daiktų krautuvę irgi "svečiai liepė pakelti rankas aukštyn ir pasiėmė iš registerio pinigus.

Pas mus gana dažnai pasitaiko, kad lietuvaitės vos užbaigusios mokyklą išteka už pasipainiojusio žydo ar kito svetimtaučio. Štai p-le Stasė Švaikauskytė apsivedė su slavoku. Kadangi jaunikis nekatalikas, tai šliubą davė ne bažnyčioj, bet klebonijoj. Tai tėvų neprižiurėjimas. Lei džia vaikus per naktis daužytis su svetimtaučiais ir jie dingsta lietuvystei.

Daugelis musų apielinkės lietuvių serga arba persiskyrė sušiuo pasauliu.

Pereitoj savaitėj 3 juodukai užpuolė lietuvį agentą Levinskį prie 13-tos gatvės ir Union Ave. Atstačius jam revolverį Levinskis davė juodukui per rankas ir revolveris iškrito ant šalygatvio. Tuomet du kiti puolė ir skustuvu perpiovė Levinskio kaklą. Dabar jis randasi ligoninėj.

BRIDGEPORTAS.

Bandė. pavogti. automobiliu iš K. Andrijausko.

K. Andrijauskui 2906 So. Union Ave., teko gana smarkiai nukentėti užtai, kad jis nesutiko atiduoti savo automobilio pasiskelbusiems policijos valdininkams. Į jo namus atėjo du takie "policininkai" ir pareikalavo parvežti juos namon. K. Andrijauskas sutiko. Davažiavus iki 31 ir Halsted, tie pasažieriai bandė pagauti automobiliaus kontrolę. Andrijauskas tuomet pasuko mašiną į namus. Bet prie namų "svečiai" pasigavę tuščią bonką, dave Andrijauskui į galvą ir smarkiai sužeidė.

Užpuolikai suimti, o nukentėjęs nugabentas ligoninėn.

Kalėjimas už pardavinėjimą munšaino vaikams.

Antradieny, sausio 20 d. penki Armor Public School mokiniai liudijo Stock-Yard teisme, kad E. Szeczycki pardavė jiems munšainą. Szeczycki tapo nubaustas šešiems mėnesiams kalėjimo ir užsimokėti $200.

Vienas vaikinų, 16 metų amžiaus, W. Jurgilas 3406 So Union Ave. tapo sulaikytas pereitam sekmadieny visai girtas. Klausiamas pasakė kur gavo gėrimo.

G. W. Miller.

"Miręs atsidaro grabą ir pabėga iš kapinių.

Meksikoj nesenai įvyko didelis sumišimas. Jose Lazano apverktas savo draugų buvo graudingai laidojamas į kapines.

Bet pakeliui atsitiko stebuklas. Mirusis atgijo, sulaužė karstą ir pabėgo iš kapinių. J. Lazano, matomai, buvo ne visai miręs.

T. M. D. Konferencija Buvo Sekminga.

Pereitam sekmadieny, sausio 19 d. vakarinių valstijų T. M. Draugijos veikėjai turėjo savo konferenciją, "Sandaros" svet.. Buvo atstovaujama kuopos iš Waukegan, Racine, Milwaukee ir Chicagos viso apie 25 veikėjai.

Pačioj konferencijoj pasireiškė daug upo ir buvo nutarta keletą svarbių dalykų, kurie organizacijai, beabejo, atneš gerų vaisių. Tapo išrinktos net dvi komisijos. Viena propogandai, antra surengimui Seimo. Priimtos taipgi ir keletas rezoliucijų.

Galima tik palinkėti musų tėvynainiams kuogeriausios kloties. Kulturiniam darbui čia yra didelė dirva.

Konferencijai pirmininkavo žinomas visiems veikejas, iš Racine, Wis. M. Kasparaitis, sekretorium buvo J. Puida, iš Town of Lake. Pasibaigus susirinkimui, vietos nariai surengė svečiams draugišką vakarienę.

—R.

Chicagos Nuosavybė.

Šie 1930 metai biznije bus geresni už praeitus 1929 metus. Pereitais laikais žimones buvo apėmęs bailumas del aukštų taksu ant nuosavybių. Bet dabar permatoma, kad taksai bus visai kitaip sutvarkyta ir bus pastovios. Tai dar viena ypatybė investuojant į nuosavybes.

Nelabai seniai žmones patraukdavo įvairios rušies spekuliacija šėrais. Visi norėjo greit ir lengvai padaryti pinigo, visai nepaisant kur pinigai dedami ir ar yra jiems pakankamo saugumo. Kuomet šėrai staiga nupuolė, daugelis prakišo pusę o gal ir du trečdaliu buvusio kapitalo.

Pirkusieji namą arba lotą, tokių nuostolių neturėjo. Palyginus keletą desėtkų metų atgal ir dabar, pastebėsim, kad kainos nuolatos kyla. Beto, savininkai gauna iš namo rendą, o turintieji lotą, bile laiku gali statytis tokį namą, kokį vietos aplinkybės ar pinigiška išgalė leidžia.

O ateinančiuose metuose toks kainų kilimas tęss.i

—G. L.

TOWN of LAKE.

Vietinė ALT. Sandaros 77kp. užsakė 50 kalendorių, išleistų SLA. 358kp. Worcester, Mass

Chicagą jau pasiekė išleistieji Worcesterio SLA 358 kp kalendoriai paminėjimui D. L. K. Vytauto 500 metų mirties sukaktuvių.

Kadangi kalendoriaus turinys yra įvairus, tai Town of Lake sandariečiai, beabejo, galės jų nemažai išplatinti. Pradžiai jie užsisakė 50 ekz., o vėliau pasiims gal du ar tris kartus tiek.

—J. Vaišvila.

Paieškau Partnerio
PUSININKO.
Patyrusio jauno fotografo, kuris norėtų atidaryti naują Photo Studiją ant pusinių išlygų. Atsišaukite laišku į:
SANDARA No. 25.
3331 So. Halsted St.

BRIDGEPORT KNITTING SHOP.
Neriam vilnonius svederius — storus ir plonus, taipgi ir vilnonesančiakas. Parduodam pigia kaina Neriam sulig užsakymo naujus svederius ir taisom senus. Vilnonės gijos del nėrimų ir vilnonės materijos del kelnių vyrams ir vaikams Kviečiame atsilankyti ir įsitikinti musų prekių gerumu. Atdara kasdiena ir vakarais, taipgi sekmadieniais nuo 9 iki 4 po pietų.
Siunčiam užsakymus ir į kitus miestus.
F. SELEMONAVIČIUS.
504 West 33rd Street
Prie Normal Avenue
Telephone Victory 3486

Domei Chicagos Sandariečių ir Veikėjų.

Antradienio vakare, sausio 28 d., Sandaros svetainej įvyksta sandariečių veikėjų susirinkimas del Vasario 16 prisirengimo prie koncerto ir kitų dalykų.

Taigi gerbiamieji malonėkit atsilankyti į šią konferenciją kuoskaitlingiausiai.

— J. Vaišvila.

PRANEŠIMAS.

Amerikos Lietuvių Daktarų Rr-joa metinis susirinkimas bus Sausio 31 d., 1930 metais, Universal State Bank kliube, 814 W. 33-rd St., 8:30 val. vakare.

Šiame susirinkime bus išduota atskaitos pracitų metų darbuotės, inaguracija naujos 1930 metams valdybos, priėmimas draugijon naujų narių.

Toliaus iš eilės skaitymas referatų; — skaitys

Dr. G. E. Makaras ir

Dr. A. L. Davidonis.

Meldžiama butinai atvykti susirinkiman, ypačiai tie gerbiami MD. ir DDS., kurie jau paskutinius du susirinkimus nebuvo.

Dr. A. L. Graičunas
Sekr.

Pranešimas SLA. 6-to Apskričio Delegatam.

SLA. 6-to Apskričio metinis kuopų delegatų suvažiavimas įvyks šiame septintadieny, sausio 26 d., 1930. Antrašas: 4523 So. Wood St., pradžia lygiai 1 val. po pietų.

Išrinkti atstovai-vės malonėkite dalyvauti šiame svarbiame suvažiavime, nes turime daug darbų atlikti.

—K. J. Semaška.
Apsk. Sekr.

100 Knygų Rinkinys.

Didžiausias lietuvių knygynas "Lietuva" teikia gigantinę progą visiems Suvienytų Valstijų, Kanados, Centralinės ir Pietų Amerikos lietuviams įsigyti 100 KNYGŲ RINKINĮ. Kiekviena knyga skirtinga, didelių ir mažų naujų ir senesnių, įvairiausio turinio: apysakų, romansų, dainų, juokų, daktariškų, mokslinių, filosofinių, istorinių ir dar kitokių. Sykiu su šitomis knygomis gausite šiuos priedus dykai: "Birutės" Kalendorių ir mėnesinį žurnalą "Margutį", kurį leidžia ir redaguoja žymus humoristas ir kompozitorius Vanagaitis. "Margutis" užpildytas juokais, dainomis, paveisklais. Tą viską dabar galima gauti už $7.50. Gyvenantiems ne Suvienytose Valstijose — užsienyje, kainuoja $8 50. Visų kolonijų lietuviai nuoširdžiai kviečiami naudotis šita nepaprasta proga — knygų vertės gausite virš $30.00 ir dar priedų "Birutės" Kalendorių ir "Margutį" per visą metą. Sykiu prisiųsime savo naują knygų katalogą. Pinigus malonėkite siųsti šiuo adresu:

Knygynas "Lietuva."
3210 S. Halsted St., Chicago

Phone Boulevard 2035
"Sveikinkit su Gėlėmis"
Urba Flower Shoppe
Skintos Gėlės, Augalai. Vestuvėms Bukietai.
Specializuojam Laidotuvėms Gėlėmis.
3324 So. Auburn Avenue.

PARDAVIMUI.
80 akrų žemės Madison, Florida, parsiduoda labai pigiai. Turinti $1500.00 gali pirkti kitų palauksiu. Žemė derlinga, ypatingai tinka ma pieninikystei.
J. P. UVICK,
2333 Barlum Tower
Detroit, Michigan.

Skaitykite ir Platinkite "SANDARĄ"

Universal Restaurant
Skanus Valgymai
Kepta Vištiena
750 W. 31st Street
Netoli Halsted Street
A. A. NORKUS, Sav.

Phone Pullman 8484
DR. J. ETERNO
PHYSICIAN and SURGEON
Office Hours: 8 to 9 A. M.
1 to 3; 6 to 8 P. M.,
Sunday 9 to 11 A. M.
240 E. 115th St. Chicago

Telephone Boulevard 7078
Jagiello Pharmacy
JOHN KAZLAUSKAS, Sav.
Pas mus galite gauti įvairių gyduolių ir visokių žolių ir šaknų.
4559 So. Hermitage Avenue

Phone Grovehill 0264
Natali Zukauskas, D. N
NAPRAPATĖ
Laisniuota Akušenė
Valandos nuo 1 iki 8 vak.
3215 West 64th Place
CHICAGO, ILL.

B.R. PIETKIEWICZ & CO.
CONTRACTORS
REAL ESTATE
Inšiurinimai ir Paskolos.
Statytojai Namų
TEISINGAS PATARNAVIMAS
Priimam Senus Namus į Maina
2608 West 47th Street

Z. S. MICKEVICE & CO.
NOTARY PUBLIC
2505 West 63rd Street
Tel. Hemlock 0800.

Phone Yards 5423
J. W. ZACHAREWICZ
Real Estate, Insurance and Loans
903 West 33rd Street
CHICAGO, ILL.

Graboriai

A. PETKUS.
Graborius ir Balsamuotojas.
Mes suteikiam mandagų, ir draugišką patarnavimą.
Patarnavimas visose Chicagos dalyse ir priemiesčiuose. Grabai pigiai net už $25.00.
OFISAS:
3238 South Halsted St.
Phone Victory 4088 — 4089
4424 So. Rockwell St.
Phone Virginia 1290

S. D. LACHAVICZ
Lietuvis Graborius ir Balzamuotojas.
Patarnauju laidotuvėse kuopigiausiai. Reikale meldžiu atsišaukti, o mano darbu busite užganėdinti.
2314 West 23rd Place
Tel. Roosevelt 2515 ir 2516

Simpatiškas — Mandagus — Geresnis už kitų patarnavimas
J. F. Eudeikis Komp.
PAGRABŲ VEDĖJAI
Didysis Ofisas
4605-07 S. Hermitage Ave.
Tel. Yards 1741 ir 1742
SKYRIUS
4447 So. Fairfield Avenue
Tel. Lafayette 0727
SKYRIUS
1410 So. 49th Ct. Cicero.
Tel. Cicero 3794
SKYRIUS
3201 Auburn Avenue
Tel. Boulevard 3201

GRABORIAI

S. M. SKUDAS
LIETUVIS GRABORIUS
Didelė Koplyčia dykai
718 West 18th Street
Tel. Roosevelt 7532

Tel. Yards 1138
Stanley P. Mazeika
LIETUVIS GRABORIUS
Automobilius galima gauti visokiems reikalams.
3319 Auburn Av. Chicago.

J. LULEVIČIUS
Graborius ir Balsamuotojas
3103 S. Halsted St., Chicago.
Telephone Victory 1115

Patarnauju laidotuvėse visose miesto ir miestelių dalyse. Moderniška koplyčia veltui.

J. F. RADŽIUS
Pigiausias Lietuvis Graborius Chicagoje.
Laidotuvese patarnauja geriausia, ir pigiau negu kiti; todel, kad jis priklauso prie grabų išdirbystės.
Ofisas: 668 West 18th Street,
Telephone Canal 6174
Skyrius: 3238 S. Halsted St.,
Telephone Victory 4088.

Phone Boulevard 5203
I. J. ZOLP
Graborius
Privatiškas Ambulansas
Automobilių patarnavimas visokiuose reikaluose dieną ar naktį
1646 West 46th Street
CHICAGO, ILL.

AUBURN AVE. GARAGE
Joseph Martinkus, Savininkas.
Atdaras dieną ir naktį
Parendavoja automobilius pagrabams, krikštynoms ir vestuvėms
3315 Auburn Ave., Chicago
Tel. Boulevard 0120

ADVOKATAI

A. A. ŠLAKIS
ADVOKATAS
Ofisas vidurmiestyj
Room 1502
CHICAGO TEMPLE BLDG.
77 West Washington Street
Corner Washington and Clark Sts.
Ofiso Tel. Central 2978
Namų Telefonas Hyde Park 3395

K. GUGIS
ADVOKATAS
Miesto Ofisas
127 N. Dearborn St.,
Room 1111
Telefonas Central 4411
Valandos: nuo 9 ryto iki 4 po pietų
Gyvenimo vieta
3323 South Halsted Street
Tel. Boulevard 1310
Val.: nuo 6 iki 8 val. kiekvieną vakarą, išskyrus ketvergą.
.. Nedėliomis nuo 9 iki 12 ryto ..

Miesto Ofisas.
139 N. Clark St., Room 1909-1912
Telephone Randolph 3369
Tiktai pagal susitarimą.
JOSEPH W. GRIGAL
ADVOKATAS.
1579 Milwaukee Avenue
Room 202
Tel. Humboldt 5586
Namai: 5001 Berenice Avenue.
Telephone Palisade 4253

JOSEPH J. GRISH
ADVOKATAS
4631 S. Ashland Ave., 2nd
Telef. Boulevard 2800
Residencija
6515 So. Rockwell Street
Telef. Republic 9723

John Kuchinskas
Lietuvis Advokatas.
2221 West 22nd Street
Arti Leavitt Street
Telfonas Canal 2552
Valandos nuo 9 ryto iki 8 vakare.
Seredoj ir Pėtnyčioj nuo 9 iki 6 vak.

Phone Franklin 2460
Leonas S. Mikelonis
ADVOKATAS
10 South La Salle Street
Vakarais nuo 6 iki 9 valandai
3315 So Halsted Street
Telephone Boulevard 3697

Julius P. Waitches
LAWYER
52 East 107th Street
CHICAGO
Phone Pullman 5960

A. A. OLIS
ADVOKATAS.
11 S. La Salle St., Room 2001
Telephone Randoph 0331 — 0332
Va. nuo 9 ryto iki 6 v. v.
3241 South Halsted Street
Telephone Victory 0562
7-9 va. vak. ar. t. nedėlio ir Pėtnyčios.

DAKTARAI

Phone Canal 6222
DR. S. BIEŽIS
GYDYTOJAS ir CHIRURGAS
2201 West 22nd Street
(Cor. Leavitt St.)
Val.: 1-3 ir 7-8; Ned. 10-12 ryte
Rezidencija 6640 S. Maplewood Ave
Tel. Republic 7868
CHICAGO, ILL.

Tel. Republic 2266 — Hemlock 2010
DR. K. DRANGELIS.
DENTISTAS
Valandos: nuo 10 ryto iki 8 vakaro išskiriant Trečiadienį
X-Ray Diagnosis Ultra-Violet Radiation Therapy
2417 West 63rd Street
(arti Western Avenue)

Dr. P. Z. Zalatoris
Gydytojas ir Chirurgas
Ofiso Valandos:
10:30 iki 12 val. rytais,
1 iki 3 val. po piet.
6 iki 9 val. vakarais.
Sekm. 9 iki 12 val. rytais.
Ofisas: 1821 So. Halsted St.
Telefonas Canal 0257
Rez.: 6600 S. Artesian Ave.
Telefonas Prospect 6659

Dr. A. J. Karalius
Gydytojas ir Chirurgas
3147 So. Halsted St.
Tel. Calumet 3294
Ofiso valandos:
nuo 9 iki 12 dienos ir
nuo 2 iki 9 vakare.

DR. M. T. STRIKOL'IS
Gydytojas ir Chirurgas
OFISAI:
4601 South Ashland Avenue
Tel. Boulevard 7820
Valandos 6 iki 8 vakare
2423 West Marquette Road
Tel. Prospect 1930
Valandos: 2 iki 4 po piet
Nedėlioms tik pagal sutarti
Rez: 6641 South Albany Avenue
Tel. Prospect 1930

Skaitykite ir platinkite "SANDARĄ"

A. MONTVID, M. D.
1579 Milwaukee Ave., Room 209
Kampas North Ave. ir Kedzie St.
Val.. 1—3 po pietų, 6—8 vak.
Telephone Brunswick 4983
Namų telefonas Brunswick 0597
Ultra violėtinė šviesa ir diathermia

Tel Hemlock 8151
DR. V. S. NARYAUCKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2435 West 69th Street
Valandos:
Nuo 10:00 iki 1:00 ryto.
Nuo 6:30 iki 8:30 vak.
Antradieniais ir Sekmadieniais pagal sutartį.

Telefonas Boulevard 9635
DR. P. OVITSKY
DENTISTAS.
4729 South Ashland Avenue
Netoli 47-tos gatvės.
OFISO VALANDOS:
9:30 iki 12:00 ryte
2:00 iki 5:00 po pietų
7:00 iki 9:00 vakare.

DR. A. J. BERTASH
3464 South Halsted Street
Ofiso valandos nuo 1 iki 3 po pietų ir nuo 6 iki 8 val. vakare
Ofiso ir Res. Tel. Boulevard 5913

Phone Victory 7188
DR. M. ZILVITIS
DENTISTAS
3243 So. Halsted Street
CHICAGO, ILL.

Phone Victory 2514
DR. S. NAIKELIS
Gydytojas ir Chirurgas.
Val. nuo 2 — 4; 7 — 8:30
Nedėlioms pagal sutartį
3252 South Halsted Street

Phone Victory 2514
DR. A. J. ZIMONTAS
SENIAUSIAS LIETUVIS DENTISTAS.
3252 South Halsted Street

Telephone Lafayette 5820
Dr. J. A. PAUKŠTYS
DENTISTAS X-RAY
4193 Archer Avenue

A. L. Davidonis, M. D
4910 So. Michigan Ave.
Telephone Kenwood 5107
Valandos
nuo 9 iki 11 val. ryte
nuo 6 iki 8 val vak.
apart šventadienio ir ketvirtadienio

Phone Boulevard 1401
DR. V. A. ŠIMKUS
GYDYTOJAS ir CHIRURGAS
3343 So. Halsted St.
VALANDOS:
nuo 2 iki 4 P. M. nuo 7 iki 9 P. M.
Nedėlioj nuo 10 iki 12 A. M.

Office Boulevard 7042
DR. C. Z. VEZELIS
LIETUVIS DENTISTAS
4645 South Ashland Avenue
Ant Zaleskio Aptiekos
CHICAGO, ILL.

Phone Canal 2118
Ofiso calandos nuo 6 — 8 v. vak
DR. A. L. YUŠKA
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS.
1900 South Halsted Street
Residencija:
4193 Archer Avenue
Valandos nuo 2 — 4 po pietų.
Norintieji matyti prieš piet. pasšaukite telefonu
Telephone Lafayette 0098

Sandariečiai!
Duokit savo visus Spaudos Darbus SANDARAI

Mes atliekame nuo vizitinės korčiukės iki storiausios knygos.
Gražiai, Greitai ir Pigiai
Taipgi išdirbam visokios rušies sieninius Kalendorius

SANDARA PUBLISHING CO.
3331 So Halsted Street — Phone Boulevard 0406
373 Kensington Avenue — Phone Pullman 0670